

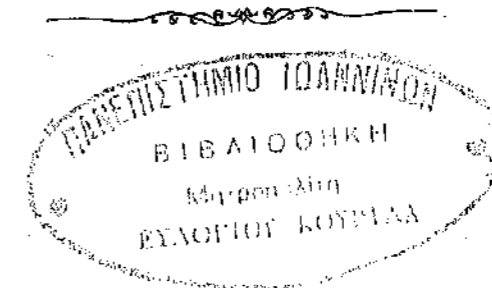
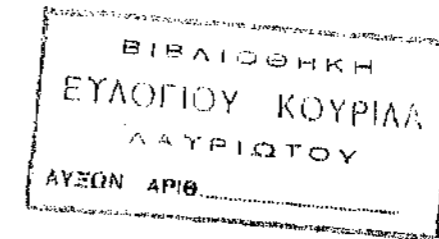
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Ένδ της οδού Σταδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑξῆς, ἔτους καὶ ἴσως ἕξαισι. — Γραφεῖον διημ. Ὁδὸς Σταθίου 82.

17 Ἀυγούστου 1886

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν. — Μετάφρ. ἐκ τοῦ ρωσικοῦ.

[Συνέχεια ἴσθι προηγούμε. φύλλον.]

— Πρέπει νὰ ἤξεύρητε, ὅτι τρεῖς ἐβδομάδας πρὶν ἔστειλα τὸν ἄνθρωπόν μου εἰς τὸ ταχυδρομεῖον μὲ γράμμα διὰ τὸν Βάνιαν μου. Ὅχι δὲ χαϊδέω τὸν υἱόν μου, διότι καὶ νὰ ἤθελα δὲν θὰ ἐμποροῦσα, ἀλλὰ, ξεῦρετε, ἕνας ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς πρέπει νὰ ζῆ καλῶς πρέπει, καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἐγὼ τὸ μοιράζω μὲ τὸ παιδί μου. Τοῦ ἔστειλα λοιπὸν 2,000 ρούβλια, ἂν καὶ συχνὰ ἐσυλλογίζομαι τὸν Δουβρόφσκη· ἀλλὰ πάλιν ἐλέγα· ἢ πόλις μόνον ἐπὶ βέβαια ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ, ἴσως ὁ Θεὸς δώσῃ καὶ δὲν συμβῆ τίποτε. Ἐξαφνα τὸ βράδυ ἔρχεται ὁ ἄνθρωπός μου κίτρινος, κατασχισμένος καὶ πεζός. Ἐγὼ ἔβην τὸν εἶδα, ἐκατατρυμάξα. — Τί τρέχει; τί ἐπαθε; ἠρώτησα· ἐκείνος δὲ— Ἀχ! Ἄννα Σάβινα κλέψας μ' ἔγδυσαν καὶ ἐκόντεψε καὶ νὰ μὲ κρεμάσῃ, ἀλλὰ μ' ἐλυπήθηκε καὶ μ' ἄφησε, ἀφοῦ ἔμωσ μου τὰ πῆρε ὅλα, χρήματα, ἄλογα καὶ ἀμάξι. Ἐγὼ ἔμεινα ὡς νεκρῶ. Βασιλεῦ οὐράνιε! τί θὰ γείνη τῶρα ὁ Βάνιας μου; ἀλλὰ τί νὰ κάμω; τοῦ ἔγραψα ἄλλο γράμμα ὅπου τοῦ διηγούμην τὴν ἱστορίαν, καὶ τοῦ ἔστειλα τὴν εὐχὴν μου μόνην, χωρὶς κανένα λεπτόν. Ἀπέρασαν δύο ἐβδομάδες. Ἐξαφνα ἐμβαίνει εἰς τὴν αὐλήν μου ἀμαξία, καὶ κάποιος στρατηγὸς ζητεῖ νὰ μὲ ἴδῃ. Τὸν παρακαλῶ νὰ κοπιᾶσῃ. Ἐμβαίνει τότε μέγα ἄνθρωπος τριανταπέντε ἐτῶν, μεγαλῆχρινός, μαυρομάλλης, μὲ μουστάκι καὶ γενειάδα, ἀπαράλλακτος ὁ Κούλνιφ⁽¹⁾, μού συσταίνεται ὡς φίλος καὶ συστρατιώτης τοῦ μακαρίτου ἀνδρός μου, καὶ ἐπειδὴ, λέγει, ἀπερνοῦσε, καὶ ἤξευρε ὅτι μένω ἐδῶ, ἠθέλησε νὰ μὲ ἴδῃ. Τὸν ἐφίλευσα μὲ ὅ,τι ἐμπόρεσα, εἶπα μὲ τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, τέλος ἀναφέραμε καὶ διὰ τὸν Δουβρόφσκη. Τότε ἐγὼ τοῦ διηγῆθηκα τὸ δυστύχημά μου. Ὁ στρατηγὸς μου ἐζάρωσε τὰ φρύδια του. — Παράξενον εἶπε ἤκουσα ὅτι ὁ Δουβρόφσκης προσ-

βάλλει μόνον γνωστούς πλουσίους καὶ πάλιν φέρεται μὲ κῆποιαν ἐπιείκειαν, δὲν τοὺς ληστεύει ἐξ ὀλοκλήρου, διὰ φόβον δὲ κανεὶς δὲν τὸν κατηγορεῖ ἴσως εἰδὼ κρύπτεται καμμία πονηρία. Διατάξετε νὰ ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπός σας. Τὸν ἐφίναξα, ἔρχεται καὶ μόλις βλέπει τὸν στρατηγόν, μένει ὡς ἀπολιθωμένος. — Διηγῆσου με, παλληκαῖρι, τοῦ λέγει, μὲ τί τρόπον ὁ Δουβρόφσκης σ' ἐλήπτεισε, καὶ πῶς ἠθέλησε νὰ σὲ κρεμάσῃ; Τὸν ἄνθρωπόν μου ἐπικασε τρόμος καὶ ἐπεσαν εἰς τὰ πόδια τοῦ στρατηγοῦ. — Ἀφέντη, εἶπε, εἶμαι φταίστης, ἢ ἀμαρτία μ' ἐσκότισε... εἶπα ψέμματα. — Λυσιπὸν, εἶπεν ὁ στρατηγός, διηγῆσου εἰς τὴν κυρίαν σου, πῶς ἔγεινε τὸ πρᾶγμα καὶ ἐγὼ ἀκούω. Ἐκείνος δὲν ἐμποροῦσε νὰ συνέλθῃ. — Λέγε λοιπὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατηγός· ποῦ ἀπήνησες τὸν Δουβρόφσκη; — Κοντὰ ἔσταῖς δύο πεύκες, ἀφέντη, ἔσταῖς δύο πεύκες. — Καὶ τί σοῦ εἶπε; — Μὲ ῥώτησες τίνος εἶμαι, ποῦ πηγαινῶ καὶ γιατί. — Ἐπειτα; — Ἐπειτα ἐζήτησε τὸ γράμμα καὶ τὰ χρήματα, καὶ ἐγὼ τοῦ τὰ ἔδωκα. — Κ' ἐκείνος; — Ἐκείνος... ἐφταῖσα ἀφέντη. — Τί ἔκαμε λοιπὸν ἐκείνος; — Μοῦ ἔδωκεν ὀπίσω τὰ χρήματα καὶ τὸ γράμμα καὶ μοῦ εἶπε πηγαινε ἴσθι καλῶ, δόσε αὐτὰ εἰς τὴν πόσταν. — Λοιπὸν; — Ἀφέντη, ἐφταῖσα. — Ἐγὼ, φίλε μου, θὰ σὲ διορθώσω, εἶπεν αὐστηρῶς ὁ στρατηγός. Σεῖς δὲ, κυρία, διατάξετε νὰ σκαλίσων τὸ κισθίον τοῦ ἀθλίου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον μοῦ παραδίδετε καὶ ἐγὼ τὸν δείχνω. Ἀπ' αὐτὰ, ἐννοεῖται, ἐκατάλαβα ποῖος ἦτον ὁ ἐξοχώτατος· ἦτο περιττόν νὰ ἐξηγηθῶ μαζὶ του. Οἱ ἀμαξιάδες ἔδωσαν τὸν ἐνοχὸν ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμα τοῦ ὀχήματος τοῦ στρατηγοῦ· τὰ χρήματα εὐρέθησαν, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐγευμάτισε μαζὶ μου, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησε μὲ τὸν ἄνθρωπόν μου, τὸν ὁποῖον τὴν ἄλλην ἡμέραν εὐρῆκαν εἰς τὸ δάσος δεμένον εἰς ἕνα δένδρον καὶ καταξέσχισμένον.

Πάντες ἠκροῶντο ἐν σιωπῇ τὴν διήγησιν τῆς κυρίας, πρὸ πάντων δὲ αἱ νεάνιδες, πολλαὶ τῶν ὁποίων μυστικῶς ἠύχοντο ὑπὲρ τοῦ Δουβρόφσκη, φανταζόμεναι αὐτὸν ὡς ῥωμαντικὸν ἥρωα, καὶ μάλιστα ἢ δεσποινὶς Τρογκεκούρωφ, ζωηρὰ φαντασιοκόπος, ἢς τὸ πνεῦμα κατεῖχον ὀλόκληρον

(1) Διάσημος ρώσος στρατηγὸς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Α'. Σ. τ. Κ.

αί μυστηριώδεις διηγήσεις τῆς μυθιστοριογράφου Ρέδκλιφ.

— Καί λοιπόν, Άννα Σάβινα, σύ υποθέτεις ὅτι ὁ Δουβρόφσκη ἦτον εἰς τὸ σπίτι σου; ἤρωτησεν ὁ Τρογεκούρωφ. Μέγα λάθος ἔχεις. Δὲν ἤξεύρω ποῖος ἦτον αὐτός, ἀλλ' ὄχι βέβαια ὁ Δουβρόφσκη.

— Πῶς ὄχι ὁ Δουβρόφσκη; Καί ποῖος ἄλλος εὐγίνει εἰς τὸν δρόμον καὶ σταματᾷ τοὺς ταξιδιώτας νὰ τοὺς ἐξετάζη;

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλὰ βέβαια δὲν ἦτο ὁ Δουβρόφσκη. Ἐγὼ τὸν ἐνθυμοῦμαι παιδί ἴσως τώρα ἐμάρισαν τὰ μαλλιά του, ἀλλὰ τότε ἦτον σγαυρό, ξανθὸ ἀγοράκι, καὶ ἤξεύρω βέβαια ὅτι ὁ Δουβρόφσκη ἦτο πέντε χρόνια μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν Μάσαν μου, ὥστε δὲν εἶναι τριανταπέντε, ἀλλὰ εικοσιτριῶν χρόνων περίπου.

— Πολὺ σωστά, ἐξοχώτατε, ἀνέκραξεν ὁ ὑπαστυνόμος ἐγὼ κρατῶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ηλαδιμήρου Δουβρόφσκη, ὅπου φαίνεται ὅτι εἶνε εικοσιτριῶν ἐτῶν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Τρογεκούρωφ, ἴσα ἴσα διαβάσατε ν' ἀκούσωμεν δὲν βιάπται νὰ γνωρίζωμεν τὰ χαρακτηριστικὰ του, ἔν τυχὸν τὸν ἀπαντήσωμεν, νὰ μὴ μᾶς φύγη.

Ὁ ὑπαστυνόμος ἐξήγαγε τοῦ κώλου τοῦ φύλλον χάρτου ἰκανῶς ῥυπαρόν, τὸ ἀνέπτυξε μετὰ σοβαρότητος καὶ ἀνέγνωσε μὲ φωνὴν κανονάρχου. «Χαρακτηριστικὰ τοῦ Δουβρόφσκη σύμφωνα μὲ τὰς καταθέσεις τῶν πρῆγν ἀνθρώπων του: Ἐτῆ 24, ἀνάστημα μέτριον, πρόσωπον καθαρὸν, ἀγένειον, ὀφθαλμοὶ καστανοί, κόμη ξανθὴ, ῥίς εὐθεία. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ ἐλλείπουσι.»

— Τίποτε ἄλλο; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ.

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ ὑπαστυνόμος διπλώσας τὸν χάρτην.

— Σὰς συγγαίρω, κύριε ὑπαστυνόμω. Χαρτὶ μὴ φορά: Μ' αὐτὰ τὰ σημεῖα εὐκόλον θὰ εἶς εἶνε νὰ εὐρήτη τὸν Δουβρόφσκη! Καί τίς δὲν εἶνε μετρίου ἀνακατήματος, ξανθός, καὶ δὲν ἔχει καστανὰ μάτια καὶ ἴσιαν μύτην; Στοιχηματίζω τρεῖς ὄρας νὰ ἠμιλῇ κανεὶς μὲ τὸν Δουβρόφσκη, καὶ νὰ μὴν εἰξεύρη μὲ ποῖον εὐρίσκαται. Νὰ σοῦ πῶ· μεγάλα κεφάλια οἱ ἀστυνομικοί.

Ὁ ὑπαστυνόμος ἐκρυψε ταπεινῶς τὴν σημειώσιν του, καὶ σιωπῶν ἐξηκολούθησε νὰ τρώγη. Ἐν τῷ μεταξύ οἱ ὑπηρεταὶ πολλακίς ἤδη εἶχον περιέλθῃ τὴν τράπεζαν πληροῦντες τὰ ποτήρια τῶν ξένων. Ἐχον ἀνοιχθῆ μερικαὶ φιάλαι ἐντοπίου οἴνου, ἐκληθέντος ἐπιεικῶς ὡς καμπανίτου· τὰ πρόσωπα ἐγένοντο ὀλονέν ἐρυθρότερα, αἱ ἠμιλῆαι θορυβωδέστεραι, πλέον ἀσυνάρτητοι καὶ εὐθυμότεραι.

— Ὅχι, ὑπέλαβεν ὁ Τρογεκούρωφ, δὲν θὰ ἰδοῦμεν πλέον ὑπαστυνόμον ὡσάν τὸν μακαρίτην. Ἐκεῖνος δὲν ἦτο κοιμισμένος· εἶνε λυπηρὸν ὅτι

τὸν ἔκαυσαν, ἀλλῶς ἐκεῖνος ὄλην τὴν συμμορίαν θὰ τὴν ἐπιανε, καὶ ὁ ἴδιος Δουβρόφσκη δὲν θὰ ἐγλύτωνε. Ὁ Ταρὰς Ἀλεξίτζι καὶ χρήματα ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἐπαιρνε, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ τὸν ἀφινετοῦστον εἶχε σύστημα ὁ μακαρίτης. Τώρα τί νὰ γείνη; φαίνεται ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ λάβω μέρος, καὶ νὰ καταδιώξω τοὺς ληστὰς μὲ τοὺς ἀνθρώπους μου. Διὰ πρώτην φοράν ὀπλιζῶ εἰκοσι, καὶ μὴ καθαρῶς τὴν κλεπτοφυλιάν εἶνε τόπον γενναῖοι, ὅπου καθένας καὶ μὲ ἀρκούδα εἰμπορεῖ νὰ μετρηθῇ, ὥστε δὲν θὰ φοβηθοῦν τοὺς ληστὰς.

— Καί τί κάμνει ἡ ἀρκούδα σας, καλὰ εἶναι; σβαστὴ Κύριλλε Πετρόβιτζ, ἠρώτησεν ὁ Σπίτζιν, ἐνθυμηθεὶς εἰς τὰς λέξεις ταύτας τὴν δασύτριχα γνῶριμόν του καὶ τινὰς ἀστείότητος, ὡν ἄλλοτε αὐτός ὁ ἴδιος ἐγένετο θυμᾶ.

— Ὁ Μίσας σοῦ ἄφησε χρόνους, ἀπήντησεν ὁ Τρογεκούρωφ· ἀπέθανε θάνατον ἐνδοξον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἰδοὺ ὁ νικητὴς τῆς· καὶ εἶδει τὸν γάλλον διδάσκαλον. Αὐτὸς τὴν ἐπλήρωσε διὰ τὴν ἰδικήν σου... μὲ συμπάθειον... ἐνθυμείσαι;

— Πῶς νὰ μὴν ἐνθυμοῦμαι; εἶπεν ὁ Σπίτζιν ξέων τὸ ἴνιον του· πολὺ καλὰ ἐνθυμοῦμαι. Λοιπὸν ὁ Μίσας ἀπέθανε—τὸν λυποῦμαι, μὰ τὸν Θεόν, τὸν λυποῦμαι! τί νόστιμος ποῦ ἦτο! Τοιαύτη ἀρκούδα δὲν εὐρίσκαται. Καὶ διατί ὁ μουσιὸς τὴν ἐσκότωσε;

Ὁ Τρογεκούρωφ μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἤρχισε νὰ διηγῆται τὸ κατόρθωμα τοῦ Γάλλου του, διότι εἶχε τὴν εὐτυχῆ ἰκανότητα νὰ γαυρίζῃ καὶ διὰ τὰ ἀλλότρια κατορθώματα. Οἱ ξένοι ἠκροῶντο προσεκτικοὶ τὴν διήγησιν τοῦ θανάτου τοῦ Μίσας, καὶ μετ' ἐκπλήξεως παρετήρουν τὸν Δεφόρτζ ὅστις, μὴ ὑποπτεύων ὅτι ὠμίλουν περὶ τῆς ἀνδρείας του, ἐκάθητο ἡσυχος εἰς τὴν θέσιν του, ἠμιλῶν περὶ ἠθικῆς εἰς τὸν ζωηρὸν μαθητήν του.

Περατωθέντος τοῦ γεύματος, ὅπερ εἶχε διαρκέση τρεῖς ὄρας, ὁ οἰκοδεσπότης πρῶτος ἀφῆκε τὴν τράπεζαν, πάντες δὲ ἠγέρθησαν κατόπιστον, καὶ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου τοὺς περιέμενον ὁ καφές, τὸ χαρτοπαίγιον καὶ ἡ συνέχεια τῆς κραιπάλης τῆς ἀρξαμένης εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Γ.

Περὶ τὴν ἐβδόμην τῆς ἐσπέρας τινὲς τῶν ξένων ἐπεθύμουν ν' ἀναχωρήσωσιν, ἀλλ' ὁ οἰκοδεσπότης, εὐθυμῶσας ἤδη ἐκ τοῦ ποτοῦ, διέταξε νὰ κλεισθῇ ἡ αὐλεία θύρα, καὶ ἐδήλωσεν, ὅτι μέχρι τῆς ἐπομένης πρωίας, εἰς κανένα δὲν θὰ ἐπέτρεπε ν' ἀπέλθῃ. Μετ' ὀλίγον ἠκούσθη παιανίζουσα μουσικὴ, ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοίχθη, καὶ ἤρξατο ὁ χορός. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ οἱ περὶ αὐτόν, κα-

θήμενοι εἰς μίαν γωνίαν, ἐξηκολούθουν νὰ πίνωσι, μετ' εὐχαριστήσεως βλέποντες εὐθυμῶντας τοὺς νέους. Αἱ γυναῖκες ἐπαιζον χαρτῖα. Χορευταί, ὡς πανταχοῦ ὅπου δὲν σταθμεῖ καμμία ἰλη οὐλάνων, ἦσαν ὀλιγώτεροι τῶν κυριῶν. Ὅθεν ὄλοι σχεδὸν οἱ ἀνδρες ἠναγκάσθησαν νὰ συμμεθέξωσι τοῦ χοροῦ. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν διεκρίνετο ὁ διδάσκαλος, ὃν ὄλοι αἱ νέαι ἐξέλεγον εὐρίσκουσαι ὅτι μετ' αὐτοῦ ἐχόρευον ἐλαφρότατα τὸν στρόβιλον. Μετὰ τῆς Μάσας ἐχόρευσε πολλακίς, καὶ αἱ λοιπαὶ νέαι τοὺς ἐθεώρουν σκωπτικῶς. Ἐπὶ τέλους, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ὁ ἀπανδήσας οἰκοδεσπότης διέκοψε τὸν χορὸν, καὶ διατάξας νὰ παρατεθῇ τὸ δεῖπνον, ἀπεσύρθη εἰς τὸν καιτῶνά του.

Ἡ ἀπουσία τοῦ Τρογεκούρωφ ἐδωκεν εἰς τὴν συναναστροφὴν πλειοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ζωηρότητα· οἱ νέαι ἐτόλμησαν νὰ πλησιάζωσι τὰς κυρίας, αἱ νεάνιδες ἐγάλλον καὶ ἐψιθύριζον ταπεινωφῶνως μετὰ τῶν γετόνων τῶν, αἱ κυρίαὶ συνωμίλουν μεγάλη τῆ φωνῇ, οἱ ἀνδρες ἔπινον, ἐφιλονέκουν καὶ ἐκαγγαλιζοῦν ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ δεῖπνον ἦτο ὑπερμύετρος εὐθυμον, καὶ ἀφῆκε πολλὰς εὐχάριστες ἀναμνήσεις.

Εἰς μόνος δὲν μετέιχε τῆς κοινῆς εὐθυμίας, ὁ Σπίτζιν. Ἐκάθητο σιωπηλῶς καὶ σιωπηλός, ἔτρωγεν ἀφηρημένος, καὶ ἐφαίνετο ὑπερβολικὰ ἀνήσυχος. Αἱ περὶ ληστῶν ἠμιλῆαι ἐτάραττον τὴν φαντασίαν του, θέλοντες δὲ ταχέως ἰδῆ ὅτι εἶχεν ἀποχραῖντας λόγους πρὸς τοῦτο.

Ὁ Σπίτζιν ἐπικαλούμενος τὸν Κύριον μάρτυρα τοῦ ὅτι τὸ ἐρυθρὸν κιβώτιον ἦτο κενόν, δὲν ἐψεύδετο καὶ δὲν ἠμάρτησε· τινόντι ἦτο κενόν τὸ ἐρυθρὸν κιβώτιον, διότι τὰ ἄλλοτε ἐν αὐτῷ φυλαττόμενα χαρτονομίσματα εἶχον μεταβῆ εἰς μικρὰν δερμάτινον θύλακα, ὃν ἔφερε μετ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους ὑπὸ τὸ ὑποκάμισον. Μόνον δι' αὐτῆς τῆς προφυλάξεως ἔπαυσεν αἱ κατὰ πάντων ὑπόνοιαι του καὶ ὁ ἀδιάλειπτός του φόβος. Τώρα δὲ, ἠναγκασμένος νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς ξένην οἰκίαν, ἐφοβέτο μὴ ἤθειαν τὸν βάλῃ εἰς κανέν ἀπόκεντρον δωματίον ὅπου εὐκόλως ἠδύνατο νὰ εἰσέλθωσι κλέπται, καὶ ἐζῆτει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀσφαλῆ τινα σύντροφον, ὡς τοιοῦτον δ' ἐπὶ τέλους ἐξέλεξε τὸν Δεφόρτζ. Τὸ ἐξωτερικόν του νέου, τὸ ὅποιον ἐνέφανε δύναμιν, καὶ μάλιστα ἡ ἀνδρεία ἣν εἶδειν εἰς τὴν συνάντησίν του μετὰ τῆς ἀρκτου, ἣν ὁ Σπίτζιν ἐνθυμείτο πάντοτε μετὰ τρόμου, τὸν παρεκίνησαν ν' ἀποφασίσῃ. Ὅθεν μετὰ τὸ γεῦμα ἤρξατο νὰ περιστρέφεται πλησίον τοῦ νέου Γάλλου, λαρυγγίζων καὶ βήχων, ἐπὶ τέλους δὲ ἀποταθείς πρὸς αὐτόν.

— Χμ! δὲν γίνεται, κύριε, τῷ εἶπε, νὰ μείνω ἀπόψε εἰς τὸ δωματίον σας, διότι βλέπετε;..

— Que désire monsieur? ἠρώτησεν ὁ Δεφόρτζ εὐγενῶς προσκλίνας.

— Ἄχ! τί δυσάρεστο! ἐσύ, κύριε, δὲν εἶμα-

θες ἀκόμη τὴν γλῶσσάν μας. Je veux moi chez vous coucher, καταλαμβάνεις;

— Monsieur, vous n'avez qu'à ordonner, ἀπήντησεν ὁ Δεφόρτζ.

Ὁ Σπίτζιν λίαν εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῶν εἰς τὴν γαλλικὴν γνώσεών του, ἐσπευσεν αὐθιρῶς νὰ λάθῃ ἀνάλογα μέτρα.

Οἱ ξένοι ἀποχαιρετήσαντες ἀλλήλους, ἀπεσύρθησαν ἕκαστος εἰς τὸν θάλαμόν του, ὁ δὲ Σπίτζιν ἠκολούθησε τὸν Γάλλον εἰς τὸν οἰκίσκον, ὃν οὗτος κατέειχε. Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινὴ. Ὁ Δεφόρτζ ἐκράτει φανόν, ὁ δὲ Σπίτζιν τὸν ἠκολούθει μὲ ἄκρετόν θάϊρρος, θλίβων ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν μυστηριώδη θύλακα διὰ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι ἔχει ἀκόμη τὰ χρήματά του.

Ἄμα ἔφθασαν εἰς τὸν οἰκίσκον, ὁ διδάσκαλος ἤναψε κηρίον, καὶ ἀμφότεροι ἤρχισαν νὰ ἐκδύωνται. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Σπίτζιν περιήρχετο τὸν θάλαμον, ἐξετάζων τὰ κλεῖτρα καὶ τὰ παράθυρα καὶ κινῶν δυσπίστως τὴν κεφαλὴν, καθὼ μὴ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως. Αἱ θύραι ἐκλείοντο μόνον δι' ἐνὸς μοχλοῦ, τὰ δὲ παράθυρα δὲν εἶχον εἰσέτι τὰ διπλὰ τῶν περιβήματα· καὶ ἐπειράθη μὲν νὰ ἐξηγηθῇ περὶ τοῦτου μετὰ τοῦ Δεφόρτζ, ἀλλ' αἱ εἰς τὴν γαλλικὴν περιωρισμέναι γνώσεις του δὲν τοῦ ἐπέτρεπον. Ὁ Γάλλος δὲν τὸν ἐνόησε, ὁ δὲ Σπίτζιν ἐβίασθη νὰ σιωπήσῃ. Αἱ κλίμαι τῶν ἦσαν τοποθετημέναι ἢ μίᾳ ἀπέναντι τῆς ἄλλης· ἀμφότεροι κατεκλίθησαν· καὶ ὁ διδάσκαλος ἐβόησε τὸ κηρίον, ἀφοῦ τῷ ἠύχθη καλὴν νύκτα. Μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν οἱ ῥογγασμοὶ του.

— Ῥογγαλλεῖ τὸ ζῶν, ὁ Φραντζέζος, διενόηθη ὁ Σπίτζιν, ἐμὲ ἄδυνατον νὰ μὲ πάρῃ ὕπνος· μήπως εἶνε περᾶξεν νὰ ἐβουὸν κλέπται ἀπὸ τὰς θύρας ἢ τὰ παράθυρα· αὐτὸ δὲ τὸ ζῶν οὔτε μὲ κανόνια δὲν τὸν ζυπνᾶς. Μουσιὸς, αἱ μουσιὸς ὁ διάβολος νὰ σὲ πάρῃ.

Ὁ Σπίτζιν ἐσιώπησε ἡ κώπασιν καὶ οἱ κηρνοὶ τοῦ οἴνου μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑπερίσχυσαν τοῦ φόβου του, καὶ μετ' ὀλίγον βαθύς ὕπνος τὸν κατέλαβε.

Παράδοξος τῷ ἠτοιμάζετο ἔγερσις. Ἡσθάνετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕπνου ὅτι κάποιος τὸν ἐσυρεν ἐλαφρῶς ἐκ τοῦ περιλαίμου τοῦ ὑποκαμίσου. Ὁ Σπίτζιν ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἰς τὸ ὄχρον φῶς φθινοπωρινῆς πρωίας, εἶδεν ἐνώπιόν του τὸν Δεφόρτζ κρατοῦντα εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα πιστόλιον, διὰ τῆς ἄλλης δὲ λύοντα τὸν πολυτίμον θύλακα. Ὁ Σπίτζιν παρ' ὀλίγον ἐλιποθύμει.

— Qu'est ce que c'est, Monsieur, qu'est ce que c'est? ἐπρόφερε μετὰ φωνῆς τρεμουσῆς.

— Σιωπῆ, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος εἰς καθάρην βωστικὴν γλῶσσάν· σιωπῆ! ἢ εἶσαι χαμένος. Εἶμαι ὁ Δουβρόφσκη.

ΙΑ'

Ἦδη ζητοῦμεν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀναγνώστου νὰ τῆ διευκρινήσωμεν τὰ τελευταία τοῦ διηγήματος ἡμῶν συμβεβηκότα δι' ἐτέρων προσηγήτων, ἕτινα δὲν ἐλάβομεν εἰσέτι καιρὸν νὰ ἰστορήσωμεν.

Εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σταθμὸν *** ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐπιστάτου ἦν ἤδη προανεφέρωμεν, ἐκάθητο εἰς γωνίαν τινὰ ἡδαιπόρος, μὲ ὕψος ταπεινὸν καὶ ὑπομονητικόν, μαρτυροῦν ἐργάτην τινὰ ἡ ἀλλοδαπὸν, τουτέστιν ἄνθρωπον οὐδὲν σημαίνοντα εἰς τὰς ταχυδρομικὰς δημοσίας ἡδούς. Ἡ ἄμαξά του ἵστατο εἰς τὴν αὐτὴν ὁλοῦς ἀπεριποίητος· ἐντὸς αὐτῆς ἔκειτο ἰσχνὸς μάρσιπος, τρανὴ ἀπόδειξις τῆς πείνης τοῦ ἰδιοκτήτου. Ὁ ἡδαιπόρος, οὔτε φηγῆτόν οὔτε ποτὸν ζητήσας, παρατήρει ἐκ διαλειμμάτων διὰ τοῦ παραθύρου, συρίζων ἐνίοτε, πρὸς μεγάλην δυσἀρέσειαν τῆς ἐπιστάτουδος, καθημένης ὅπισθεν σανιδωτοῦ διαφράγματος.

— Ὁ Θεὸς μὰς ἐστελεε σφυρίχτραν, ἐπιθυροῦσιν, ἔκουε πῶς σφυρίζει! ποῦ νὰ σκάσῃ ὁ καταραμένος ἕπιστος.

— Καὶ τί; εἶπεν ὁ ἐπιστάτης. Κακὸ εἶνε αὐτό; ἄς σφυρίξῃ.

— Δὲν εἶνε κακὸ; ἀντέλεξεν ἡ ὠργισμένη σύζυγος· καὶ δὲν ξέρεις τί λένε γι' αὐτό;

— Τι λένε; πῶς τὸ σφυρίγμα διώχτει τὰ χρήματα; αἱ! Παχόμοθνα! ἐμεῖς καὶ μὲ σφυρματικαῖς καὶ χωρὶς αὐταῖς τίποτα δὲν ἔχομε.

— Μὰ στῆλέ τονε, Σιδωριτζ, τί τονε βαστῆς; Δὸς του ἄλογα, καὶ ἄς πάγῃ εἰς τὸ διάβολο.

— Ἄς περιμένῃ, Παχόμοθνα. Στὸ σταῦλο ἔχομε μόνο δώδεκα ἄλογα, καὶ τὰ τρία ἀπ' αὐτὰ εἶνε κουρασμένα. Δὲν εἶνε παράξενο νὰ μὰς ἔρθουνη καλοὶ ταξειδιῶτες, καὶ δὲν θέλω ν' ἀποκριθῶ ἐγὼ γιὰ τὸ Φραντζέζο. Αἱ! δὲν τὸ λέω γιὰ νὰ τους, τρέχουν, καὶ τί γρήγορα! νὰ μὴν εἶνε κανένας στρατηγός;

Ἄνοικτὴ ἄμαξά ἐστάθη εἰς τὸ πρόθυρον θεράπων δὲ πηδήσας ἐκ τοῦ ἐδωλίου του ἤνοιξε τὴν θυρίδα, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς, νεανίας φέρων στρατιωτικὸν μανδύαν καὶ λευκὸν πλῖον ἐπὶ κεφαλῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐπιστάτου, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὑπηρετοῦ, ὅστις ἐκράτει μικρὸν κιβώτιον, ὃ καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου.

— Ἄλογα! εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς ἐπιτακτικῶς.

— Εὐθύς! ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης· παρακκλῶ τὴν ἄδειάν σας.¹⁾

— Δὲν ἔχω ἄδειαν πηγαίνω ἀλλοῦ, πλαγίως. μήπως δὲν μὲ γνωρίζεις;

Ὁ ἐπιστάτης ἔσπευσε νὰ βιάσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζεῦξασιν, ὃ νέος ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὸ

1) Ταχυδρομικὸν διαβατήριον πρὸς ἀλλαγὴν ἵππων εἰς τοὺς σταθμούς. Σ. τ. Μ.

δωμάτιον, ἔπειτα μεταβὰς εἰς τὸ ἕτερον διαμέρισμα, ἠρώτησε ταπεινοφώνως τὴν σύζυγον τοῦ ἐπιστάτου, ποῖος εἶνε ὁ ἡδαιπόρος.

— Ὁ Θεὸς ξέρει, ἀπήντησεν ἐκείνη· Φραντζέζος φαίνεται· εἶνε τώρα πέντε ὥρες ποῦ περιμένει ἄλογα καὶ ὄλο σφυρίζει. Τὸν ἐβαρέθηκα τὸν καταραμένο.

Ὁ νέος ἀπετάθη πρὸς τὸν ἡδαιπόρον γαλλιστί.

— Καὶ διὰ ποῦ διευθύνεσθε; τὸν ἠρώτησε.

— Διὰ τὴν πλησίον πόλιν, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος, ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνω εἰς ἐνὸς κτηματίου, ὅστις μ' ἐμίσθωσεν ὡς διδάσκαλον χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ. Σήμερον ἤλπιζα νὰ φθάσω, ἀλλ' ὁ κ. ἐπιστάτης, φαίνεται, ἀπεράσισε διαφορετικῶς.

— Καὶ τίς ἀπὸ τοὺς ἐδῶ κτηματίας σὰς ἐμίσθωσε;

— Ὁ Τρογεκούρωφ, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος.

— Ὁ Τρογεκούρωφ; Καὶ ποῖος εἶναι ὁ Τρογεκούρωφ αὐτός;

— Ma foi, monsieur, ὀλίγα καλὰ ἤκουσα περὶ αὐτοῦ. Λέγουν ὅτι εἶνε δεσπότης ὑπερήφανος καὶ ἰδιότροπος, σκληρὸς πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν, ὅτι κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ζήσῃ πλησίον του, ὅτι ὄλοι τρέμουν εἰς τὸ ὄνομά του καὶ ὅτι πρὸς τοὺς διδασκάλους φέρεται περιφρονητικῶς.

— Καλέ τί λέγετε! καὶ ἀποφασίζετε νὰ ὑπηρετήσητε τοιοῦτο τέρας;

— Τι νὰ κάμω, κύριε ἀξιωματικέ; Μὲ προτίνει καλὸν μισθόν, 3000 ρούβλια κατ' ἔτος, ἐκτὸς τῆς τροφῆς καὶ τοῦ οἴκηματος. Ἴσως ἐγὼ σταθῶ εὐτυχέστερος ἄλλων. Ἐχω γραιὴν μητέρα, πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ στέλλω τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ μου, μὲ τὰ λοιπὰ δὲ χρήματα, ἐντὸς πέντε ἐτῶν, θὰ συναξῶ μικρὸν κεφάλαιον. Ἄρκετόν διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνεξαρτησίαν μου, καὶ τότε, bon soir, ἀναχωρῶ διὰ Παρισίους, καὶ κάμνω τὸν ἔμπορον.

Καὶ σὰς γνωρίζει κανεὶς εἰς τοῦ Τρογεκούρωφ; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Κανεὶς, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος. Κάποιος φίλος του εἰς Μόσχαν, τοῦ ὁποίου μάγειρος ἦτον εἰς συμπατριώτης μου, μ' ἐσύστησε πρὸς αὐτόν. Πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι ἠτοιμαζόμεν νὰ γείνω ζαχαροπλάστης, καὶ ὄχι διδάσκαλος· ἀλλὰ μὲ εἶπαν ὅτι εἰς τὸν τόπον σας τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἶναι πολὺ συμφερότερον.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐθυσίθη εἰς σκέψεις. — Ἀκούσατε, εἶπε, διακόψας αἰφνης τὸν Γάλλον· τί θὰ ἐλέγατε ἂν, ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον οὐκ εἰσέθετε, σὰς ἐπρότεινα δέκα χιλιάδας ρούβλια καθαρὰ, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἐπιστρέψῃτε ἀμέσως εἰς Παρισίους;

Ὁ Γάλλος προσέβλεψεν ἐκπληκτὸς τὸν ἀξιωματικὸν, ἐμειδίασε, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Τὰ ἄλογα εἶνε ἔτοιμα! εἶπεν εἰσελθὼν ὁ ἐπιστάτης. Τὸ αὐτὸ ἐπανέλαβε καὶ ὁ ὑπηρετής.

— Ἀμέσως, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς. Πηγαίνειτ' ἐξω μίαν στιγμὴν. Ὁ ἐπιστάτης μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ ἐξῆλθον. Δὲν ἀστετεύομαι, ἐπανέλαβε γαλλιστί· δύναμαι νὰ σὰς δώσω 10,000 ρούβλια· μὲ χρειάζονται μόνον τὰ ἔγγραφα σας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἤνοιξε τὸ κιβώτιον, καὶ ἐξήγαγε σωρὸν χαρτονομισμάτων.

Ὁ Γάλλος ἤνοιξεν ὑπερέτρωτος τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπορῶν τι νὰ ὑποθέσῃ.

— Τὰ ἔγγραφα μου, ἐπανελάμβανε μετ' ἐκπληξέως. Ἰδοὺ τὰ ἔγγραφα μου... ἀλλὰ σὺ ἀστετεύεσθε, τί σὰς χρειάζονται τὰ ἔγγραφα μου;

— Τοῦτο δὲν σὰς ἐνδιαφέρει. Ἐρωτῶ, συμφωνεῖτε ἢ ὄχι;

Ὁ Γάλλος δυσπιστῶν εἰσέτι, ἔτεινε τὰ ἔγγραφα πρὸς τὸν νέον ἀξιωματικὸν, ὅστις ταχέως τὰ ἐξήτασε.

— Τὸ διαβατήριόν σας... καλὰ, ἐπιστολὴ συστατικὴ... ἔς ἴδωμεν μαρτυρικὸν γεννησίως... ἀξιόλογα. Λοιπὸν, ἰδοὺ λάβετε τὰ χρήματά σας, καὶ ἀναχωρήσατε. Χαίρετε.

Ὁ Γάλλος ἵστατο κίνητος. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπανῆλθε.

— Εἶχα λησμονήσῃ τὸ οὐσιωδέστερον ὁδὸν με λόγον τιμῆς ὅτι αὐτὰ θὰ μείνουν μεταξὺ μας... τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας.

— Τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, ἀπήντησεν ὁ Γάλλος. Ἀλλὰ τὰ ἔγγραφα μου, τί νὰ κάμω χωρὶς αὐτὰ;

— Εἰς τὴν πρώτην πόλιν εἰδοποιεῖτε, ὅτι σὰς ἐλθέτωσιν ὁ Δουβρόφσκις. Θὰ σὰς πιστεύσουν, καὶ θὰ σὰς δώσουν τὰ ἀναγκαῖα μαρτυρικά. Χαίρετε· εὐχομαι νὰ φθάσητε τὸ ταχύτερον εἰς Παρισίους, καὶ νὰ εὐρητε ὑγιαινούσαν τὴν μητέρα σας.

Ὁ Δουβρόφσκις ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ἐκάθησεν εἰς τὴν ἄμαξαν, καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ ἐπιστάτης παρατήρει ἐκ τοῦ παραθύρου, ὅτε δὲ ἡ ἄμαξά ἀπεμακρύνθη ἐστράφη πρὸς τὴν σύζυγον του καὶ ἀνεφώνησε.— Παχόμοθνα! ζεῦρεις τί; αὐτὸς ἦτον ὁ Δουβρόφσκις.

Ἐκείνη ὤρμησεν εἰς τὸ παράθυρον, ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργα· ὁ Δουβρόφσκις εἶχεν ἀπομακρυνθῆ. Τότε ἐπετέθη κατὰ τοῦ συζύγου.— Δὲν φοβῶμαι Θεό· γιὰτί δὲ μοῦ τὸ πῆς πρῶτα νὰ τὸν ἰδῶ καὶ ἐγώ; τώρα περιμένε νὰ ξαναγυρίσῃ. Ἐντροπή σου, ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια.

Ὁ Γάλλος ἐν τούτοις ἵστατο ὡς ἀπολιθωθεὶς. Ἡ μετὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ συμφωνία, τὰ χρήματα—πάντα τῶ ἐφαίνοντο ὡς ὄνειρον. Ἀλλὰ τὰ χαρτονομισματα ἦσαν εἰς τὸ θυλάκιόν του, εὐχλόττως ἐπικυροῦντα τὴν πραγματικότητά του παραδοξοῦ συμβεβηκότος. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ μιθῶσῃ ἵππους μέχρι τῆς πόλεως, ὅπου καὶ ἐφθασε τὴν νύκτα.

Ὁ Δουβρόφσκις δὲ, γενόμενος κύριος τῶν ἐγ-

γράφων τοῦ Γάλλου, ἐπαρουσιάσθη τολμηρῶς, ὡς εἶδομεν ἤδη, πρὸς τὸν Τρογεκούρωφ καὶ ἔμεινε παρ' αὐτῶ ὡς διδάσκαλος. Οἰοῦντο καὶ ἂν ἦσαν οἱ μουσικοὶ σκοποὶ του—τούτο θὰ γνωσθῆ κατόπιν—εἰς τὴν διαγωγὴν του οὐδὲν ἐφάνη τὸ ἐπιμεμπτον. Πράγματι, ὀλίγον μὲν ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ μικροῦ μαθητοῦ του Σάσα, ὃν ἄφινεν ἐλεύθερον ν' ἀτακτῆ καὶ παρ' οὐδὲν ἐζήτει λόγον διὰ τὰ μαθήματα, ἕτινα τῶ εἶθε διὰ τὸν τύπον μόνον, ἐπιμελέστατα ὁμως παρεκολούθει τὰς προόδους τῆς μαθητικῆς του εἰς τὴν μουσικὴν, καὶ συχνάκις δλοκλήρους ὥρας ἐκάθητο μετ' αὐτῆς εἰς τὸ κλειδοκώμβalon. Πάντες ἠγάπων τὸν νέον διδάσκαλον· ὁ μὲν Τρογεκούρωφ διὰ τὴν κυνηγετικὴν του δεξιότητα, ἡ δὲ θυγάτηρ του διὰ τὸν ἀπεριόριστον ζῆλον καὶ τὴν δουλικὴν αὐτοῦ περιποίησιν, καὶ ὁ μὲν Σάσας διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιεικειαν, οἱ δὲ οἰκείοι διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸ ἐλεύθεριον αὐτοῦ, ὅπερ κατὰ τὰ φαινόμενα δὲν συνῆδε μὲ τὴν κατάστασιν του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐφαίνετο ἀφωσιωμένος πρὸς τὴν οἰκογενεῖαν, ἥς μέλος ἐθεώρει ἤδη ἑαυτόν.

Παρήλθε σχεδὸν μὴν ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως του ὡς διδασκάλου μέχρι τῆς ἀξιοσημειώτου ἐορτῆς, καὶ οὐδεὶς ὑπόπτευσεν ὅτι, ὑπὸ τὸν σεμνὸν νεανίαν ἐκρύπτετο ὁ τρομερὸς ληστής, εἰς οὗ τὸ ὄνομα ἐφρίττον πάντες οἱ κτηματῆται τῶν περιχώρων. Καθ' ὄλον τὸ διάστημα τούτου, ὁ Δουβρόφσκις δὲν ἀπεμακρύνετο τῆς Ποκρόφσκις, οὐχ ἦττον ὅμως ἡ περὶ τῶν ληστεῶν του φήμη ἐξηκολούθει ὑπάρχουσα, χάρις εἰς τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῶν κατοίκων τῶν περιχώρων· δὲν εἶνε ὅμως ἀπίθανον, ἡ συμμορία του νὰ ἐξηκολούθει ἐνεργῶσα καὶ ἀπόντος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς. Τὴν νύκτα ἐκείνην μείνας εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον μετ' ἀνθρώπου, ὃν ἐδικαιούτο νὰ θεωρῆ ὡς προσωπικόν του ἐχθρὸν, καὶ ὡς ἓνα τῶν πρωταίτιων τῆς καταστροφῆς του, ὁ Δουβρόφσκις δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφυγῇ τὸν πειρασμόν. Γνωρίζων τὴν ὑπαρξίν του χρηματοφόρου θύλακος ἀπεφάσισε νὰ τὸν κρῆσῃ, εἶδομεν δὲ πῶς ἐξέπληξε τὸν πτωχὸν Σπίτζιν διὰ τῆς ἀπροσδοκῆτου μεταμορφώσεώς του ἀπὸ διδασκάλου εἰς ληστήν.

IB'

Παρήλθον ἡμέραι τινὲς χωρὶς οὐδὲν νὰ συμβῆ ἀξιοσημειώτων. Ἡ ζωὴ τῶν ἐν Ποκρόφσκις διήρχετο μονοτόμως. Ὁ Τρογεκούρωφ καθέκαστην ἐκνήγει, ἡ ἀνάγκαις δὲ, ὁ περίπατος καὶ πρὸ πάντων τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς ἦσαν ἡ ἐνασχόλησις τῆς θυγατρὸς του. Ἦρχιζεν αὐτὴ νὰ ἐννοῇ τὴν ἰδίαν αὐτῆς καρδίαν καὶ ἠμιολόγει, μετ' ἀκουσίτου πείσματος, ὅτι αὐτὴ δὲν ἦτο ἀπαθὴς εἰς τὰ προτερήματα τοῦ νέου Γάλλου. Καὶ οὗτος μὲν, οὐδολως ἐξερχόμενος τῶν

δρίων τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς αὐστηρᾶς κοσμιότητος, κατάρθρωσε νὰ μὴ ἐξεγείρη τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὰς ὑπονοίας τῆς, ἢ δὲ νεῖνις, ἐκ τῆς συνθηλαίας ἐλκυομένη, εἰδείκνυε πρὸς αὐτὸν ὁσημέραι πλεονα ἐμπιστοσύνην. Μακρὰν τοῦ Δεσφῶρξ, τὴν κατέλαμβανεν ἀνία, παρόντα δὲ ἀδιαλείπτως τὸν ἀπησχόλει ζητοῦσα τὴν γνώμην του περίθλων, καὶ πάντοτε μετ' αὐτοῦ συμφωνοῦσα. Ἰσως δὲν ἤρξατο αὐτοῦ εἰσέτι, ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον ἐμπόδιον, ἢ εἰς ἀφινδιάν τινὰ τῆς τύχης καταφορὰν, τὸ πάθος τῆς καρδίας τῆς θὰ ἐξεργήγυτο ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ ἡμέρῃ.

Ἡμέραν τινὰ, ἐλθοῦσα εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου τὴν περιέμεναν ὁ διδάσκαλος, ἡ Μαρία Κυρίλλοβνα, μετ' ἐκπλήξεως διέκρινε ταραχὴν τινὰ ἐπὶ τοῦ ὄχρου τοῦ προσώπου. Ἀνοιξάσα τὸ κλειδοκύμβαλον, ἔψαλεν ἐπ' ὀλίγον, ἀλλ' ὁ Δουβρόφσκης, προφασισθεὶς κεφαλαλίαν, ἐζήτησε συγγνώμην καὶ διέκοψε τὸ μάθημα, ἐνθὺ δὲ ἐκλείετο τὸ βιβλίον τῆς μουσικῆς τῇ ἐπέδωκε λάθρα γραμματίον. Ἡ νεῖνις τὸ ἔλαβε, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐννοήσῃ καλῶς περὶ τίνος ἐπρόκειτο, ἀλλ' αὐτοστιγμῆ μετενόησεν ὁ Δουβρόφσκης ὅμως δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Ἡ Μάσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς, καὶ ἀνοιξάσα τὸ γραμματίον, ἀνέγνωσε τὰ ἐπόμενα:

«Ἐλθετε σήμερον κατὰ τὴν ἐβδόμην ὡραν εἰς τὴν σκιάδα, πλησίον τοῦ βύακος· πρέπει ἀφαικτικῶς νὰ σὰς ὁμιλήσω.»

Ἡ περιέργειά τῆς εἶχεν ἰσχυρῶς ἐξεγερθῆ. Πρὸ πολλοῦ περιέμενε ἐξομολόγησιν, καὶ ἐπιθυμοῦσα καὶ φοβουμένη αὐτήν, ἔξ ἐνός μὲν θὰ τῇ ἤρσκει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐπιθεβασίωσιν ἐκείνου ὅπερ ὑπάπτειεν, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἤρσκειν εἰς αὐτήν ν' ἀκούσῃ ἐρωτικὰς ἐξηγήσεις ἀπὸ ἀνθρώπων ὅστις, ὡς ἐκ τῆς κωνωνικῆς του θέσεως, δὲν ἐδικαιούτο νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἠδύνατο ν' ἀπαλαύσῃ ποτὲ τὴν χεῖρά τῆς. Καὶ ἀπεφάσισε μὲν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν συνέντευξιν, ἀλλὰ δι' ἐν πρῶτον ἠπόρει πῶς ὄφειλε νὰ δεχθῆ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ διδασκάλου μετ' ἀριστοκρατικῆς ἀγανακτήσεως ἢ μετὰ φιλικῶν νοουθεσιῶν, γελῶσα καὶ ἀστεειευμένη, ἢ μετ' ἀφώνου ἰνδιαφέροντος; Ἐντούτοις δὲν ἔπαυε παρατηροῦσα τὸ ὡρολόγιον. Ἐπὶ τέλους ἐπῆλθε σκότος, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ ἐκάθησε μετὰ τοὺς ξένους του εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ χαρτοπαιγνίου. Αἰφνης τὸ τοῦ ἐστιατορίου ὡρολόγιον ἠκούσθη σημαῖνον ἐπὶ τὰ παρὰ τέταρτον, ἢ δὲ νεῖνις ἐξελθοῦσα ἀθροῦτως τῆς οἰκίας, ἔρριψε περὶ αὐτήν τὸ βλέμμα, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν κήπον.

Ἡ νύξ ἦτο ζοφερά, ὁ οὐρανὸς ὑπὸ νεφῶν κακαλυμμένος, δύο δὲ βήματα μακρὰν οὐδὲν διεκρίνετο ἢ νεῖνις ἠθάδιζεν ἐν τῷ σκότει διατῶν γνωστῶν αὐτῇ ἀτραπῶν, καὶ μετ' οὐ πολὺ εὐρέθη εἰς τὴν σκιάδα. Ἐκεῖ ἐστάθη ἵνα ἀνα-

πνεύσῃ, καὶ φανῆ ἐνώπιον τοῦ Δεσφῶρξ μετ' ὄφους ἀπαθῆς καὶ ἡρέμον. Ἀλλ' ὁ Δεσφῶρξ ἔστατο ἤδη ἐνώπιόν τῆς.

— Σὰς εὐχαριστῶ, εἶπε, μετὰ θλιβερῆς καὶ ἡρέμου φωνῆς, ὅτι ἠκούσατε τὴν παρακλήσιν μου θὰ ἀπηλατίζομαι ἐν δὲν συγκατατίθεσθε.

Ἡ νεῖνις ἀπήντησε διὰ φράσεως αἰνιγματιώδους.

— Ἐλπίζω, εἶπε, ὅτι δὲν θὰ λάθω ἀφορμὴν νὰ μετανοήσω διὰ τὴν ἐπιείκειάν μου.

Ἐκεῖνος εἰσιγα, καὶ ἐφκίνετο ζητῶν νὰ ἠπλίσθη μετὰ φάρρος.

— Αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν... ὄφειλα νὰ σὰς ἀφήσω, εἶπεν ἐπὶ τέλους Ἰσως μετ' οὐ πολὺ μάθετε... ἀλλὰ πρὶν χωρισθῶμεν, ὄφειλω νὰ ἐξηγηθῶ μεθ' ὑμῶν.

Ἡ νεῖνις οὐδὲν ἀπήντησεν. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἔβλεπε τὸν πρόλογον τῆς παρεμνομένης ἐξομολογήσεως.

— Δὲν εἶμαι ἐκεῖνος ὃν ὑποθέτετε, ἐξηκολούθησε κάτω νεύων· δὲν εἶμαι ὁ Γάλλος Δεσφῶρξ— εἶμαι ὁ Δουβρόφσκης.

Ἡ νεῖνις ἔρρηξε κραυγὴν.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ φοβῆσθε· σεις δὲν πρέπει νὰ φοβῆσθε τ' ὄνομά μου. Ναί, ἐγὼ εἶμαι ὁ δυστυχῆς ἐκεῖνος, ὃν ὁ πατὴρ σας, στερήσας καὶ τοῦ τελευταίου ταμαχίου ἄρτου ὅπερ εἶχε, ἐδίωξε τῆς πατριῆς οἰκίας καὶ ἔστειλε νὰ ληστεύῃ εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς. Ἀλλὰ οὔτε ὑμεῖς πρέπει νὰ μὴ φοβῆσθε οὔτε ὁ πατὴρ σας. Τετέλεσται... τῷ ἐσυγχώρησα ὑμεῖς τὸν ἐσώσατε. Ὁφείλα ν' ἀρχίσω τὸ αἰματηρὸν ἔργον μου, κατ' ἐκείνου πρῶτον ἐπιτιθέμενος. Περιεφερόμην περὶ τὴν οἰκίαν του, καὶ εἶχα ἤδη ὄριση ποῦ νὰ τεθῆ τὸ πῦρ, πόθεν νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν κοιτῶνά του, πῶς νὰ τῷ κλείσω τὴν ὑποχώρησιν· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑμεῖς διήλθατε ἐνώπιόν μου ὡς οὐράνιος ὄπτυσμα, καὶ ἀμέσως ἠσθάνθη τὴν καρδίαν μου ἡμερωθεῖσαν. Ἐνόησα ὅτι ἡ οἰκία ἐν ἣ κατοικεῖτε ὑμεῖς εἶναι ἱερά, ὅτι ὃν, ὅπερ συνδέουσι μεθ' ὑμῶν οἱ δεσμοὶ τοῦ αἵματος, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν κατάρωσιν μου. Τότε ἐγκατέλιπον τὴν ἐκδικησίν μου, θεωρῶν αὐτήν ὡς παραφροσύνην. Ἐπὶ ὀλοκλήρους ἡμέρας περιερχόμην τοὺς κήπους τῆς Ποκρόφσκας, ἐλπίζων νὰ ἴδω μακρόθεν τὴν λευκὴν σας ἐσθῆτα. Εἰς τοὺς περιπάτους εἰς οὓς ἀπερισκέπτως ἐξετίθεσθε, ἐγὼ σὰς παρηκολούθουν, κρυπτόμενος ὅπισθεν τῶν θάμνων, εὐδαιμων μόνον μετὰ τὴν ἰδέαν, ὅτι δι' ὑμᾶς κίνδυνος δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ, ὅπου ἐγὼ ἀφ' ἑνὸς παρίσταμαι. Ἐπὶ τέλους συνετελεσθη σκότος τινὸς εἰσῆλθα εἰς τὸν οἶκόν σας. Αἱ τρεῖς αὐταὶ ἐβδομάδες ἦσαν δι' ἐμὲ ἡμέραι εὐδαιμονίας, ἢ δὲ ἀνάμνησις τῶν θὰ ἦνε ἡ παρηγορία τῆς οἰκτρᾶς μου ζωῆς... Σήμερον ἔλαβα εἶδη-σιν ἣτις μετ' ἀναγκάζει ν' ἀφήσω τὰ μέρη ταῦτα.

Ἀναχωρῶ σήμερον, αὐτὴν τὴν ὡραν... ὄφειλα ὅμως πρότερον νὰ σὰς ἀποκαλύψω τὰ πάντα, ἵνα μὴ με καταρῶσθε, ἵνα μὴ με περιφρονῆτε. Ἐνθυμεῖσθε ἐνὸς τὸν Δουβρόφσκην, μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἶχεν ἄλλον προορισμόν, ὅτι ἡ ψυχὴ του ἤξευρε νὰ σὰς ἀγαπᾷ, ὅτι ποτέ... Ἀφνης ὄξυς συριγμὸς ἠκούσθη, καὶ ὁ Δουβρόφσκης εἰσίστησε. Ἦρπασε τὴν χεῖρα τῆς ἣν ἔθλιψεν ἐπὶ τῶν φλεγόντων χειλέων του· ὁ συριγμὸς ἐπανελήφθη.—Χαίρετε, εἶπεν ὁ Δουβρόφσκης, μετὰ καλῶν ἐν λεπτόν δύναται νὰ με καταστρέφῃ. Ὁπισθοδρόμησε...

Ἡ νεῖνις ἔστατο ἀκίνητος. Ὁ Δουβρόφσκης ἐπανελθὼν ἔλαβεν ἐκ νέου τὴν χεῖρά τῆς.—Ἄν ποτε σὰς ἐπέλθῃ δυστύχημα, καὶ ἀπορῆτε πόθεν νὰ ζητήσητε βοήθειαν καὶ προστασίαν, εἰς τοιαύτην περίστασιν ὑπόσχεσθε νὰ ἀποταθῆτε πρὸς ἐμὲ, ἀπαιτοῦσα παρ' ἐμοῦ νὰ σὰς σώσω: ὑπόσχεσθε νὰ μὴ ἀπορήψητε τὴν ἀφοσίωσιν μου; Ἡ νεῖνις ἔκλασε ἰωπηῶσα. Ὁ συριγμὸς ἠκούσθη καὶ τρίτην φορὰν.

— Μὴ καταστρέφετε! ἀνέκραξεν ὁ Δουβρόφσκης. Δὲν σὰς ἀφίνω πρὶν μ' ἀποκριθῆτε, ὑπόσχεσθε ἢ ὄχι;

— Ὑπόσχομαι! ἐψήθυρσεν ἡ πτωχὴ νεῖνις.

Συγκεκριμένη ἐκ τῆς ματὰ τοῦ Δουβρόφσκην συνεντεύξεως, ἡ Μαρία Κυρίλλοβνα ἐπέστρεφεν οἰκάδε, τῇ ἐφάνη δὲ ὅτι εἰς τὴν αἰλήν ἦτο συνηγμένος πολὺς κόσμος. Παρὰ τὸ πρόθυρον ἔστατο ἄμαξα, ἄνθρωποι ἐφάνοντο τρέχοντες τῆδε κακίσει, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν ὑπῆρχε κίνησις. Ἀκούσασα μακρόθεν τὴν φωνὴν τοῦ πατρὸς τῆς, ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ, φοβουμένη μὴ ἤθελε παρατηρηθῆ ἢ ἀπουσία τῆς, καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν συνητήθη μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς. Οἱ ἐκεῖ εὐρεθέντες ξένοι περιετοίχων τὸν γνωστὸν μας ὑπαστυνόμον, ἀποτινόντες αὐτῷ διαφόρους ἐρωτήσεις. Ὁ ὑπαστυνόμος, ἠθοπορικὰ ἐνδύματα φέρον καὶ ὀψλισμένον ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ὀνύχων, ἀπεκρίνετο μετ' ὄφους μυστηριώδους καὶ ἀνήσυχον.

— Ποῦ ἦσουν, Μάσα; ἠρώτησεν ὁ Τρογεκούρωφ ἀπήντησεν τὸν κ. Δεσφῶρξ;

Ἡ Μάσα μὲν ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς. — Φαντάσου, ἐπανέλαβεν ὁ πατὴρ τῆς ὁ ὑπαστυνόμος ἦλθε νὰ τὸν συλλάβῃ, καὶ μετὰ βεβαιώνει ὅτι εἶναι ὁ Δουβρόφσκης. — Ὅλα τὰ χαρακτηριστικά του, ἐξοχώτατε, εἶπεν εὐσεβάστως ὁ ὑπαστυνόμος. — Αἱ, ἀδελφέ, ζεῦρετε ποῦ πὲ πτέλλω μετὰ τὰ χαρακτηριστικά σου; Ἐγὼ τὸν Γάλλον μου δὲν σοῦ τὸν ἴδω, ἐν δὲν ἐξετάσω τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἴδιος. Πῶς γίνεται νὰ πιστεύσῃ κανεὶς τὸν Σπίτζιν, ἵνα δειλὸν καὶ ἀνόητον ὄντισθῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος ἤθελε νὰ τὸν ληστεύσῃ. Δεκέτι ἐκεῖνο τὸ πρῶτὸ δὲν με εἶπε τίποτε;

— Ὁ Γάλλος τὸν εἶχε φοβερῆσιν, ἐξοχώτατε, ἀπήντησεν ὁ ὑπαστυνόμος, καὶ τοῦ ἐπῆρε ὄρκον ὅτι θὰ σιωπήσῃ.

— Ὑπέματα, εἶπεν ἀποφασιστικῶς ὁ Τρογεκούρωφ· ἀμέσως ἐγὼ τὰ ἐξιχνιάζω. Ποῦ εἶνε ὁ διδάσκαλος; ἠρώτησεν εἰσελθόντα τινὰ ὑπηρέτην.

— Πουθενὰ δὲν τὸν βρῖσκουν, ἀπήντησεν ὁ θεράπων.

— Νὰ τὸν ζητήσουν λοιπόν, ἀνέκραξεν ὁ Τρογεκούρωφ, ἐρχίζων νὰ ὑποπευθῆται. Δεῖξέ με τὰ περιφρημα χαρακτηριστικά σου, εἶπε τῷ ὑπαστυνόμῳ ὅστις ἀμέσως ὑπήκουσεν.

— Χμ! εἰκοσιτριῶν ἐτῶν καὶ τὰ λοιπά. Καλὰ, μόνον ὅτι αὐτὸ δὲν ἀποδείχνη τίποτε. Καὶ ὁ διδάσκαλος; ἠρώτησε.

— Δὲν τὸν εὐρίσκουν, ἀπήντησεν ἐκ νέου.

Ὁ Τρογεκούρωφ ἤρριξε ν' ἀνησυχῆ, ἢ δὲ ὀυγάτηρ του ἦτο ὡς ἡμιθανῆς.

— Εἶσαι γλωμῆ, Μάσα, παρετήρησεν ὁ πατὴρ τῆς· σ' ἐφθόσιν:

— Ὅχι, πατέρα, ἀπήντησεν ἐκείνη ἡ κεφαλή μου πονεῖ.

— Πήγαινε εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ μὴν ἀνησυχῆς.

Ἡ Μάσα ἠσπασθη τὴν χεῖρά του, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς ἐκεῖ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ παρεδόθη εἰς ὑστερικὸν ἔρηνον. Αἱ θεραπειαινίδες, δραμοῦσαι, τὴν ἐξίδυσαν μετὰ κόπου, μόλις δὲ ἠδυνήθησαν νὰ τὴν πρᾶνωσαι, βαντίσασα αὐτὴν μετὰ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ διαφόρους μεταχειρισθεῖσαι ἐντρίψεις. Ἐπὶ τέλους τὴν κατέκλιναν, καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ὁ Γάλλος ἐντούτοις δὲν εὐρίσκατο. Ὁ Τρογεκούρωφ διέτρεχε τὸ δωμάτιον συρίζων τὸ «ἡ βροντὴ ἀε ἠχώσῃ τῆς νίκης». Οἱ ξένοι ἐψήθυριζαν μετὰ τῶν τῶν, ὁ ὑπαστυνόμος ἐφάνετο ὅτι ἐνεπαίχθη. Ὁ Γάλλος δὲν εὐρέθη, καὶ φαίνεται ὅτι προεδοποιήθη, εἶχε γείνη ἄφαντος, ἀλλ' ὑπὸ τίνοσ καὶ πῶς; ἴδου τὸ μυστήριον.

Ἦτο ἐνδεκάτη καὶ οὐδέτις ἐσκέπτετο περὶ ὕπνου. Ἐπὶ τέλους ὁ Τρογεκούρωφ εἶπεν ὀργίλως τῷ ὑπαστυνόμῳ.

— Λοιπὸν τί; δὲν θὰ μένης ἐδῶ ὡς αὐρίον. τὸ σπίτι μου δὲν εἶναι ξενοδοχεῖον. Δὲν εἶσαι σύ, φίλε, ποῦ θὰ πιάσῃ τὸν Δουβρόφσκην, ἐν ἦνε τῶντι αὐτός. Πήγαινε ἔστὰ ἰδίᾳ σου, καὶ ἄλλοτε νὰ ἦσαι πλέον ἄγρυπνος. Καὶ σεις ὅμως εἶνε κενὸς νὰ φύγετε, ἐξηκολούθησεν ἀποταθῆς πρὸς τοὺς ξένους. Διατάξτε νὰ ζεῦξουν διότι θὰ κοιμηθῶ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Τρογεκούρωφ ἀπίλυσε τοὺς ξένους του,

[Ἔπεται συνέχεια]

II. A. A.

Ο ΕΝΕΡΓΟΣ ΒΙΟΣ

Ο Πασκάλ ορθώς ειπεν ότι αν προσενέγκωμεν εις κίνησιν τινα τὸν λαγῶν δι' ἐν θά μολήσῃ ἡμέραν ὄλην δὲν θά τὸν δεχθῇ. Διὰ τούτου ἐσκόπει νὰ μεμψῆ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀποδεικνύων αὐτὴν ἀντιφάσκουσαν πρὸς ἑαυτήν. Ἄλλ' οὐδεμία ἐνυπάρχει ἀντίφρασις. Ἡ ἐκ τῆς θήρακος ἡδονὴ δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀποκτήσεως λαγῶν τινος· αὕτη λοιπὸν δὲν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἄλλην. Ἡ ἀληθὴς τοῦ θηρευτοῦ ἡδονὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν δραστηριότητά του, τὰς δυνάμεις του, τὴν ἐπιδειξιότητά του, καὶ νὰ κρατῇ ἄγρυπνον τὸ πνεῦμά του διὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἄν χορηγήσῃτε αὐτῷ τὸ ποθοῦμενον πρᾶγμα, τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἕπερ δὲν ὁ ἀποκτήσῃ διὰ τοῦ κόπου του, οὐδεμίαν θά τῷ προξενήσῃ εὐχαρίστησιν.

«Ἡ ἀληθὴς εὐτυχία, λέγει φιλόσοφος τις, δὲν εἶνε ἡ εὐτυχία ἀνθρώπου ὑπνοῦντος καὶ φυτοζωῶντος, ἀλλ' ἡ τοῦ ἐγρηγορότος καὶ κινουμένου καὶ δρῶντος καὶ μεταχειριζομένου τὰς δυνάμεις αὐτοῦ πρὸς ὀρισμένον σκοπὸν». Ἀναντιρρήτως ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἐνυπάρχει καὶ ἀνωφελεὴς δράσις, καὶ ἐνέργεια ἀσκόπος καὶ ἄλογος, ἐν ἐνὶ λόγῳ πλημμελὴς δραστηριότης. Ἐνυπάρχει ὁμοίως καὶ ἐνέργεια ἀτακτος, πυρετώδης, ἀνυπόμονος, οὔτε ἀναβολὴν οὔτε ἡσυχίαν ὑπομένουσα. Δὲν εἶνε οὐχ ἦτον ἀληθὴς ὅτι τὸ δρᾶν εἶνε μία τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐν τῶν ἀποδεικνύοντων τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως αὐτοῦ. Εἰς ὃν οὐ αἱ δυνάμεις εἰσὶν ἀτελεῖς ἢ ἀνάπαυσις δὲν εἶνε τὸ ἀπόλυτον ἀγαθόν· τοῦλάχιστον ἐν τῇ ἡλικίᾳ καθ' ἣν αἱ δυνάμεις εἶνε πλήρεις, καὶ δὲν ζητοῦσι τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ἀποχῆν.

Ἡ ἀνάπαυλα, ἡ ἀδράνεια, ἡ νάρκη ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς τὸν ὑπνον οὗτος δὲ πρὸς τὸν θάνατον. Ἡ δράσις τοῦτο ἐνέχει τὸ καλὸν ὅτι οὐ μόνον ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μετρήσωμεν αὐτὰς πρὸς τὰς τῶν ἄλλων οὕτων. Ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ιδεῶν, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ὀνείρων, τὸ διάστημα εἶνε σχεδὸν ἐλεύθερον ἐνώπιόν μας· ἀλλ' ἐν τῷ πραγματικῷ κόσμῳ ἡ θέλησις ἡμῶν συναντᾷ ἀνάπαν βῆμα πρᾶγματα ἢ πρόσωπα ἐπιπροσθούντα καὶ παρεμποδίζοντα. Ἡ ἀπομακρυνσις τῶν κωλυμάτων τούτων οὐχὶ διὰ κτηνώδους βίας ἀλλὰ διὰ λελογισμένης καὶ ἀναλόγου χρήσεως τῆς δραστηριότητος ἡμῶν, καὶ ἡ ἀντίταξις εἰς πᾶν ἐμπόδιον τῆς ἀληθῆς ἀρμοζούσης πρὸς κατανίκαν αὐτοῦ προσπάθειας εἶνε δυσχερὲς ἔργον, καὶ ὅταν ἐπιτυχᾶν, ἐντελῶς ἄξιον θαυμασμοῦ.

Οἱ καλούμενοι θεϊκοὶ οἵτινες δεικνύουσιν ἐν γένει πολλὴν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς θεωρητικούς

καὶ τοὺς ὄνειροπόλους ὁ ἀνύψουν περισσότερο τὸν ἀγῶνα αὐτῶν ἢ αὐτοὶ οὗτοι ἐνόουν αὐτὸν καλλίτερον. Ἐν γένει καυχῶνται ὅτι πάσας αὐτῶν τὰς ἀπολαύσεις ἐξαρτῶσιν ἀπὸ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἕτινα οὐδεμίαν ἔχουσιν σταθερότητα καὶ παρέχουσι τὰς ἀηδεστάτας τῶν ἡδονῶν. Ἀλλὰ δὲν βλέπουσιν ὅτι δὲν ἀρέσκονται τόσον εἰς αὐτὰ ὅσον εἰς τὰς προσπάθειάς δι' ὧν ἀγωνίζονται ν' ἀποκτήσωσιν ἢ διατηρήσωσιν αὐτὰ. Ἡ ἀληθὴς αὐτῶν ἀνάγκη εἶνε τὸ δρᾶν, τὸ συνδυάζειν μίαν, τὸ παρασκευάζειν ἀποτελέσματα, τὸ συμβάλλειν μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ἐκ τούτων δὲ γίνονται ἄξιοι τοῦ ὀνόματος ἀνθρώποι. Ἄν ἐκτιμῶντες τὰ πρᾶγματα κατ' ἄξιαν ἔχον τὴν συναίσθησιν ὅτι ἐν αὐτοῖς ἀγαπᾶσι μόνον τὴν ἐργασίαν δι' ἧς τὰ κατέκτησαν, πρὸ πάντων δὲ ἂν μετεχειρίζοντο τὴν δραστηριότητα ταύτην πρὸς κοινὴν καὶ οὐχὶ πρὸς ἰδίαν ἀφέλειαν, τότε ἠδύνατο δικαίως ν' ἀξιῶσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόλειψιν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν θεωρητικῶν.

Πράγματι τὸ δραστηκὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτε μετακομίζει τὰ προϊόντα τῆς γῆς, τὰ γεννήματα χώρας τινός εἰς ἄλλην, μεταποιεῖ ποικιλοτρόπως τὴν ὕλην πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν μας, προφυλάττει ἢ θεραπεύει τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, προστατεύει τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, ἐφορᾷ τὴν ἀστικὴν ἀσφάλειαν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅτε ἐκτελεῖ πάσας τὰς λειτουργίας ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ κοινωνικὸς βίος, δὲν ἔχει μικροτέραν ἄξιαν ἢ ὅτε εἰς δίδει εἰς τὰ μυστήρια τοῦ κοράτου κόσμου.

Ο Πασκάλ συγγείνει λοιπὸν τὴν ἀτακτον δρᾶσιν πρὸς τὴν κανονικὴν καὶ σωτηρίαν ἐνέργειαν ὅταν ἀπαιτῆ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ παραιτήσῃ πάντα, νὰ μείνῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ μόνον ἑαυτὸν νὰ βλέπῃ. Ὁ Βολταίρος ἀποκρίνεται εὐλόγως «Αἱ λέξεις αὗται μόνον ἑαυτὸν νὰ βλέπῃ δὲν ἀποτελοῦσιν οὐδεμίαν ἐννοιαν. Ὅποιος ἀνθρώπος εἶνε ὁ οὐδαμῶς δρῶν ἀλλ' ἑαυτὸν ἀκαταπαύστως θεωρῶν; Εἶνε ἀδύνατον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ μείνῃ ἐν τῇ κατὰ φαντασίαν ταύτῃ ἀποναρκῶσει· ὁ ἀνθρώπος ἐπλάσθη ὅπως δρᾷ... Ἐὐδρανεῖν καὶ μὴ ὑφίστασθαι εἰσὶ συνώνυμα εἰς τὸν ἀνθρώπον· ὁ Ἰωβ ὀρθῶς εἶπεν: ὁ ἀνθρώπος ἐγεννήθη διὰ νὰ ἐργάζεται ὅπως τὸ πτηνὸν διὰ νὰ πετᾷ· ἀλλὰ τὸ πτηνὸν ἰπτάμενον δυνατὸν νὰ συλληφθῇ ἐν τῇ παγίδι.

Πολλοὶ πολλὰκις συνέκρινον τὸν ἐνεργὸν πρὸς τὸν θεωρητικὸν βίον ζητούντες νὰ ἴδωσι ποῖος εἶνε ὁ προτιμότερος. Παρατηρητέον ἐν πρώτοις ὅτι ἡ θεωρία δὲν εἶνε ἐντελής ἀδράνεια. Ταπεινοτάτην ἰδέαν θά ἔχομεν τοῦ δραστηκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἂν περιωρίζομεν αὐτὸν εἰς μόναν τὰς εἰς τὰς αἰσθησεις ὑποπιπτούσας πράξεις. Ἡ ὄνειροπόλις καὶ μελέτη τοῦ ποιητοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ ἁγίου, πᾶν τὸ ἀπασχολοῦν, ἀναπτύσσον, κρατῶνον τὰ ψυχικὰς ἡμῶν δυνάμεις εἶνε δράσις. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ

ἐκλαμβάνωμεν τὴν δρᾶσιν ἐν τῇ στενῇ σημασίᾳ, ἐν ἣ νοθεύει αὐτὴν οἱ ἔμποροι καὶ βιομήχανοι. Ἀλλὰ τούτου θεέντος, προφανὲς εἶνε ὅτι αἱ ἀδρακαὶ καὶ ἐξαιρετοὶ αὗται ἀγχολλοὶ δὲν ἀρμοζουσιν, εἰς τοὺς πολλοὺς, ὅτι εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες παλαίουςι κατὰ τῶν ἐμποδίων τῶν πραγμάτων, ἢ ποιήσις, ἢ ἐπιστήμη, ἢ εὐλάβεια, δένεινε καὶ δέν δύνανται νὰ ὦσι παρὰ μέρομενον τοῦ βίου καὶ οὐχὶ ὁ βίος ὅλος. Προσλέγω δὲ τὴν θεωρίαν, οἰαδῆποτε κεν ἢ ἡ μορφή αὐτῆς, ὅταν δὲν συνδυάζηται μετὰ δράσεως τινος δυνατὸν νὰ ἔχη ὡς ἀποτελέσμα τὸν ἐκνευρισμὸν διλοκλήρου τῆς ψυχῆς μέρους, νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀνίκανον νὰ ὑπερικήσῃ τὰς δυσχερείας τοῦ βίου· δι' ἣ βλέπομεν συνήθως θεωρητικὰς ψυχὰς ἐγκαταλιπανομένας εἰς τὴν θέλησιν τῶν ἄλλων, ἀφιμενάς νὰ διευθύνωνται, καὶ νὰ ὑπομένωσι τὰς τραχυτάτας δοκιμασίας ὑποταγῆς, διότι δὲν δύνανται ν' ἀποφασίσωσιν οὐδὲν καθ' ἑαυτὰς, ὅπως χειραφετηθῶσι καὶ ἀναλάβωσι τὴν αὐτοβουλίαν τῶν.

Ἄλλος κίνδυνος τοῦ θεωρητικῶν βίου εἶνε ἡ συγκέντρωσις τοῦ ἀτόμου ἐν ἑαυτῷ, ἥτις παρέχουσα ραθύμους καὶ θελτικὰς ἡδονὰς καθίστησιν αὐτὸν ἀδιάφορον πρὸς τὴν κοινωνίαν τῶν ἄλλων του. Οὐδὲν ἐγοίστικώτερον τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς εὐλαβείας. Ἡ θεωρία ἀποστρέφει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν προσώπων τρέπουσα αὐτὴν ἀποκλειστικῶς πρὸς τὰς ιδέας. Τὰ συμφέροντα τοῦ πραγματικῶν βίου εἰσὶ τόσον εὐτελεῖ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀγνὸν κάλλος τῆς θεωρίας ὥστε παραμελοῦμεν αὐτὰ ἐνίοτε ἐν τοῖς ἄλλοις ὡς καὶ ἐν ἡμῖν, δυνάμενοι οὕτω νὰ ὦμεν πρότυπα αὐταπαρνήσεως ἅμα καὶ φιλαυτίας. Οὐδὲ ὅλως διατεινομαι ὅτι ταῦτα εἶνε ἀναγκαῖα καὶ συνήθη ἀποτελέσματα τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, καὶ τῆς εὐλαβείας· ἀλλ' εἶνε ἀποτέλεσμα α, τὰ ὅποια αἱ τρεῖς αὗται θεῖαι· ἀδελφαὶ δύνανται νὰ παραγάγωσιν, ἂν ἐγκαταλιπώμεν ἑαυτοὺς εἰς τὰ μαγευτικὰ τῶν θέλητρικ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐνώσωμεν τὴν δρᾶσιν πρὸς τὴν θεωρίαν ὅπως ἐνισχύσωμεν ὄλην ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ μὴ ἀφήσωμεν αὐτὴν κατ' οὐδὲν ν' ἀπαμβλυθῇ.

Ἐν τῶν βαρυτέρων φορτίων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶνε ἡ εὐθύνη. Οὐδὲν χαλεπώτερον ταύτης εἰς τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ συγχρόνως οὐδὲν παρέρχει εἰς αὐτὸν ἀνδρικώτερας καὶ εὐγενεστέρως ἀπολαύσεις. Ὁ ἀνθρώπος ὅστις ἀδημιούργησε τὸν βίον τοῦ, ὅστις συναίσθάνεται ἑαυτὸν ἀλήθη πατέρα τῶν πράξεων αὐτοῦ, ὅστις ἔχει σκοπὸν τινὰ καὶ ἐπιδιώκει συντόμως τὴν πραγματικῶν του, ὑπὸ μόνης τῆς θελήσεως αὐτοῦ ὑποστηριζόμενος, ὁ ἀνθρώπος ὅστις ἀπαντᾷ δυσχερείας ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπομακρύνει αὐτὰς διὰ τῆς δεξιότητος ἢ ἐνεργητικότητος αὐτοῦ, τῆς συνέσεως ἢ τῆς ἰσχύος του, οὗτος εἶνε ἀληθὴς

ἀνθρώπος, καὶ, ὄλων τῶν ἐπιφυλάξεων τηρουμένων, ἔχει τὴν μεγαλειότητα τῆς εὐτυχίας ἀναλογίαν. Τινὲς φαίνονται πιστεύοντες ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναπτύσσεται πολὺ τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· ἐνορῶσι τὸ σπέρμα τῆς ἀλαζονείας, τῆς ἀνταρσίας, τῆς ἀναρχίας. Προτιμῶσι νὰ ὑποτάσσωσι τὰς ψυχὰς παρὰ νὰ ἐξεγείρωσιν αὐτὰς, νὰ δεικνύωσιν αὐταῖς τὸν κανόνα παρὰ τὴν ἐλευθερίαν, νὰ κάμπτωσιν αὐτὰς εἰς ἐξωτερικὴν δύναμιν, ἢ ν' ἀφίνωσι αὐτὰς τὴν φροντίδα καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κυβερνώσιν ἑαυτὰς. Ἀλλὰ, χωρὶς ν' ἐκνῶμεθα τὴν ἀνάγκην τοῦ κανόνος, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἀληθὴς ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὸ διευθύνειν ἑαυτὸν, εἰς τὸ εἶνε αὐτεξούσιον. Ὁμολογῶ ὅτι αἱ εὐπειθεῖς μηχαναὶ εἶνε προτιμότεραι τῶν ἀτάκτων, ἐπικινδύνων καὶ ἀνθρωποκτόνων. Ἀλλὰ τὸ καλλίστον ἀκριβῶς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἢ μηχανὴ καὶ εἰς τὸ κατακτῆν, διὰ τῆς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν παθῶν του ἐξουσίας, τὸ δικαίωμα τοῦ κυβερνᾶν ἑαυτὸν.

Πλειστάκις ἄλλως τε παρετηρήθη ὅτι περισσότερα πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀφίεται αὐτοῖς αὐτενέργεια. Ἡ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ἔπαινος, ἡ ἐκλογὴ τῶν μέσων, ἡ κατανομή τοῦ χρόνου, ἢ ὅταν ὑποβάλλωνται εἰς τυρανικὸν ζυγόν, εἰς μηχανικὸν καὶ ἐξωτερικὸν κανόνα. Παραδέχομαι ὅτι ἡ πλήρης καὶ ἐλευθέρως αὐτὴ εὐθύνη, ἡ ἀρχεβουλία αὐτῆ τοῦ ἀτόμου οὐδέποτε πρέπει νὰ παρέχεται ἄνευ ἐλέγχου, ἀλλὰ λέγω ὅτι ἐν τινι δεδομένῳ κύκλῳ, ἡ ἀτομικὴ εὐθύνη εἶνε τὸ δραστηκώτατον πρὸς ἐπιτυχίαν ἐλαττήριον. Ἀναντιρρήτως δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἐλευθέρως ἐργασίας ἀπὸ τῆς δουλικῆς. Ὁ δαῖνα ὅστις ὑπέκειν νωθῶς εἰς ἐπιβεβλημένον κανόνα θά ἐξετελεῖ ἄνευ εὐχαριστήσεως καὶ ἄνευ ἐπιτυχῆς πράξεως τινὰς προδιαγεγραμμένας, θά φανῇ ἴσως ἐξαιρετος ἀνὴρ καθ' ἣν ἡμέραν ἀφειθεῖ εἰς ἑαυτὸν, θά ποιῆσῃ οὗτος ἐπιλογὴν τῶν πράξεων αὐτοῦ, καὶ θά δυνήθῃ νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν αἴτιον τῆς ἐπιτευχθείσης ἐπιτυχίας. Ὁ τὰδε ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ, τῷ πλούτῳ, τῇ ἡδονῇ, πῶς βιώσας, ἂν εὐρεθῇ αἴφνης μόνος καὶ πένης ἠναγκασμένος νὰ δημιουργήσῃ στάδιόν τι, νὰ βοηθήσῃ οἰκογένειαν, ν' ἀποκτήσῃ ὄνομα, θά εὐρη ἐν ἑαυτῷ ἀγνώστους δυνάμεις, περιφρόνησιν πρὸς τὸν κίνδυνον, πρὸς τὰς στερήσεις, τὰς κακουχίας, ἄς οὐδεὶς, οὐδ' αὐτὸς ἔτι, θά ὑπώπτευσεν ὅτι εἶχε. Τοιαῦτα δοκιμασίαι εἶνε ὁ ὄλεθρος ἐκείνων οἵτινες στεροῦνται χαρακτηρισμοῦ ἀπημυβλύθη, ἢ δι' ἀνάγκης πρὸς ἑαυτοὺς ἐπιεικειᾶς ἐχαλαρώθη τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης.

Ὅτε ὁ ἀνθρώπος ἔχει τὴν εὐθύνην οὐ μόνον ἑαυτοῦ ἀλλὰ καὶ ἄλλων, ἡ ζωὴ λαμβάνει εἰς τοὺς ὀρθοῦς τοῦ σοβαρὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ

ταύτοχρόνως μέγαν κλι έντιμον. Όπως διοική και διευθύνη τις τὰ ἴδια συμφέροντα και τὰ ἴδια πάθη απαιτεῖται ἤδη ἰκανή δύναμις και δεξιότης· ἀλλ' ὅταν πρέπη νὰ διευθύνη τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων, νὰ κυβερνήσῃ τὰ πάθη τῶν, νὰ παρασκευάσῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν, απαιτεῖται μείζων ένταση τοῦ πνεύματος, μείζων σταθερότης ἀποράσεως, περισσότερα ψυχῆ, περισσότερα φαντασία, περισσότερα εὐαισθησία και περισσότερα δύναμις· τούτο δὲ συμβαίνει, ὅπως προχέροις εἴπωμεν, εὐθὺς ὡς ἀνὴρ τις γίνῃ οικογενειάρχης. Ἡ ζωὴ αὐτοῦ πολλαπλασιάζεται μετὰ τῶν τέκνων του· δὲν ζῆ μόνον μετὰ τὴν παρῶσαν αὐτῶν ζωὴν ἀλλὰ και μετὰ τὴν μέλλουσαν. Εἶνε λοιπὸν δυστυχῆς, θὰ εἴπωσι τινες, διότι τοσαῦτα μέρμναι βαρύνουσιν ἐπ' αὐτόν. Οὐχί, ἀν αἱ τοιαῦτα μέρμναι εἰσιν ἀφορμὴ πρὸς βελτιώσιν αὐτοῦ.

Όπως θεωρήσωμεν ὡς μέρος τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας τὴν αὐξήσιν τῆς εὐθύνης, και κατ' ἀκολουσίαν, τῶν μερμνῶν, τῶν μάχων και τῶν ἀγῶνων, πρέπει νὰ ἤμεθα τέλειον ἀπηλλαγμένοι τῆς προλήψεως, ἥτις τὴν εὐτυχίαν φαντάζεται ἐν τῇ ἡδονῇ ἢ ἐν τῇ ἐλλείψει τῆς ὀδύνης. Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἤμεθα εὐτυχεῖς τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν θλιβόμεθα. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ ὀδυνώμεθα, δὲν ἀρκεῖ οὐδὲ κἀν ν' ἀπολαύωμεν ὅπως ὤμεν εὐτυχεῖς. Ὁ παραδιδόμενος εἰς τὴν ἡδονὴν, ὁ καταναλίσκων εἰς αὐτὴν τὰς ἠθικὰς και σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ ἀποναρκοῦμενος ἐν αὐτῇ, ὁ γινόμενος δούλος τῶν έντυπώσεων, τῶν συναισθημάτων παντός ὅ,τι ἡδύνη, θωπεύει και ἀποναρκοῖ, ένταφιάζει τὴν εὐτυχίαν του μετὰ τῆς ἀληθοῦς ζωῆς του και ἀπαρνεῖται ὅλην τὴν δυνατὴν ἡμῖν εὐδαιμονίαν ἀπαρνούμενος τὴν ἴδιαν αὐτοῦ ἀξιοπρέπειαν. Ἀναμφιβόλως τὸ πάθος ἔχει ἐνέργειαν τινα και δύναμιν, δι' ἣ δὲν ἀποκλείω τὸ πάθος ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας. Ἰσχυρὰ πάθη (ὧν εὐγενῆς γίνεται χρῆσις) εἶνε πολλῶ προτιμότερα τῆς ἀπαθείας, τῆς ἀναισθησίας, τῆς ἐλαφρότητος, τῆς μηχανικῆς δραστηριότητος. Ἀλλὰ τὸ δραστηκὸν τῶν παθῶν ἔχει τι τὸ τυφλόν· εἶνε κτηνώδης δύναμις δὲν εἶνε ἡ ἀληθῆς ἀνθρωπίνη δύναμις ἢ διοικουμένη, ἢ ἐαυτὴν καταστέλλουσα ἢ ἡ χρησιμοποιοῦσα τὰ πάθη και δυναμένη νὰ κυβερνᾷ αὐτὰ πρὸς μέγαν τινὰ σκοπὸν, ἀντὶ ν' ἀρίνη ἐαυτὴν ἔρμκειον ἐκείνων.

Ἡ κλίσις πρὸς τὴν εὐθύνην πολλακίς καταπολεμεῖται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπ' ἄλλης τινός ὀρμῆς, ἥτις ἐν τούτοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπαρρεῖ πηγῆς· τοῦ ἔρωτος τῆς ἀνεξαρτησίας. Σοφοὶ τινες τῆς ἀρχαιότητος συνεβούλευον τοὺς ὀπαδοὺς τῶν νὰ μὴ ἀναμιγνύωνται εἰς τὰ δημόσια, ὅπως ἀποφρευγῶσι τὰς ἐξ αὐτῶν ἀνησυχίας, νὰ μὴ νυμφεῶνται, ὅπως ἀπαλλάσσωνται τῶν μερμνῶν

τοῦ οικογενειακοῦ βίου. Ἀλλ' ἀρὰ γε δὲν παρεξηγοῦσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἀνθρώπου οἱ νομίζοντες ὅτι αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντός δεσμοῦ, εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν πάσης εὐθύνης· Δὲν πρέπει ἀνωφελῶς νὰ ἐπιζητῶμεν τοὺς δεσμούς τούτους· ἀλλὰ δὲν πρέπει και νὰ τοὺς ἀποφρευγῶμεν. Αἱ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐνοῦσαι ἡμᾶς ὑποχρεώσεις εἶνε κέντρον μᾶλλον τῆς δραστηριότητος παροτρύνον αὐτὴν ἢ ἐμπόδιον. Δυστυχῆς ὁ μόνον πρὸς ἐαυτὸν ἔχων ὑποχρεώσεις! Ἄν εἶνε ἀνεξάρτητος πάσης ἐξωτερικῆς δουλείας, δὲν εἶνε ὁμοῦς και τῆς τῶν παθῶν, τῶν ἰδιοτροπιῶν, τῶν ἀνησυχιῶν ἐαυτοῦ. Ἡ φύσις τιμωρεῖ ἐκείνους, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν ἀπαλλάττονται παντός καθήκοντος, ἀπαρνούμενοι πᾶσαν ἐνεργὸν ἀσχολίαν, ἀπέχοντες τῶν κοινῶν συμφερόντων, στερούμενοι ἡδονῶν τινῶν ὅπως μὴ ὑποστῶσιν ὑποχρεώσεις τινάς. Τούτο εἶνε ψευδῆς ἀνεξαρτησία, νομίζω δὲ αὐτὴν οὐδαμῶς ἐπιθυμητήν.

Paul Janet.

(Ἔπειτα συνέχεια).

ΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος Ἡ κοινωνία τοῦ Λονδίνου.

Ἐπιφειλοῦμαι τοῦ παρόντος κεφαλαίου ὅπως περιλάβω ἐν αὐτῇ τινὰς πολιτικούς ἀνδρας, οὓς δὲν ἡδυνήθησαν νὰ κατατάξω ἀλλοχού, ἐπισήμους τινὰς στρατιωτικούς, ναυτικούς και ἄλλους.

Ἐπειδὴ δὲ πρέπει ν' ἀρχίσω ἀπὸ κἀποιον, ἀρχίζω κατὰ τύχην ἀπὸ τοῦ κ. Φόρστερ τοῦ πρώην ἐπὶ τῆς Ἰρλανδίας ὑπουργοῦ, ὅστις εἶνε ὁ μᾶλλον εὐκίνητος τῶν ἀνεμοδείκτων τῆς νεωτέρας πολιτικῆς. Ἐχει τὴν ἀπαράμιλλον ἰκανότητα νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἀπόχρωσιν τοῦ φρονήματός του ὅπως συμμορφῶνῃ αὐτὸ μετὰ τὸ φρόνημα τῶν ἐκλογίων του, παράμοιος κατὰ τούτο μετὰ τὴν διδομένην εἰς αὐτὰ τροφήν. Ἐνίοτε παραδόξως ἀνγκάζεται νὰ συναγωνίζηται μετὰ τῶν ἀντιπάλων του κατὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ φίλων. Νομίζω ἐξησφαλισμένας τὰς παλαιὰς φιλίας, ἐργάζεται πρὸς ἀπόκτησιν νέων, ἐνεκα δὲ τούτου προσπαθεῖ νὰ φείδηται και τῶν μὲν και τῶν δὲ και νὰ προτείνῃ μέτρα ἀρέσκοντα εἰς τοὺς οὐσίους, χωρὶς νὰ δυσχεραστῶσι τοὺς τόρους. Εἰς αὐτὸν τέλος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκδητημένων, οἵτινες διατείνονται θετὶ ἢ ἀπιστία δὲν ἀποκλείει τὴν σταθερότητα. Εἰσελθὼν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον ὡς ἄριστὰς ἐγένετο ἀνεκπαισθῆτως ὁ κρίκας ὁ συνδέων τοὺς συντηρητικούς μετὰ τῶν ἐλευθεροφρόνων. Πολλακίς θυσιάζει τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ

ἀξίαν ἐνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀπαύστως μεταβάλλειν φρόνημα. Ὁ κόσμος δι' αὐτὸν λήγει ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Κοινοβουλίου, τὸ πολὺ πολὺ δ' ἐπακτείνεται μέχρι τῆς Ἄνω τῆς Βουλῆς. Ὅταν ἀγωνίζηται ὑπὲρ τῆς ἐπιψηφίσεως νομοσχεδίου τινός, ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν πρόσκαιρον ἐπιτυχίαν και οὐδὲως μερμνᾷ περὶ τοῦ ἀποθησομένου μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν. Ἐν τούτοις ὀραῖονται εἰς αὐτὸν νόμοι τινὲς ἀγαθοὶ οἷον ὁ περὶ τῆς ἐκπαίδευσως τοῦ 1870 και ὁ ἐκλογικὸς τοῦ 1872. Ἀγορεύει καλῶς χωρὶς νὰ εἶνε ρήτωρ και κρύπτει ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν ἀφελούς ἀπλοϊκότητος ἰσχυρὰν ὀρθόνοιαν, πρακτικὴν ὀξυδερκειαν και ἐπιτηδειότητα μοναδικήν, ἥτις θὰ ἦτο ὄντως θαυμαστὴ ἐάν και αὕτη δὲν ἐξετίθετο εἰς ὑπασθὸν χυδαίας μεταβολάς. Ἡ φωνὴ του εἶνε τραχεῖα, τὰ κινήματά του ἀπότομα, τὸ ἦθος του τεταραγμένον. Ἐν συντομίᾳ ὁ πανούργος αὐτὸς γόνος τῆς Γορσκίαρ, ὅστις λαλεῖ ἀδιακόπως περὶ τοῦ παρελθόντος μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας εἶνε εἰς τῶν ἀρίστων και μνησθῶν τῆς Βουλῆς.

Ἡ σύζυγός του εἶνε θελκτικὴ και τόσοσ ἀξίεραστος ὅστε φαίνεται σχεδὸν ἐπιτηδευμένη. Εἰς τὴν λίαν περιζήτητον αἰθουσάν του συχάζει κατ' ἐξοχὴν ὁ διπλωματικὸς κόσμος.

Ἄν και ὁ λόρδος Δούφφριν μᾶς ἐγκατέλιπε πρὸ μικροῦ ἀναλαμβάνων τὴν ἐν Καλκούττα προεδρείαν, οὐχ ἦτοσν τόσοσ ἐγένετο περίβλεπτος ἐνεκα τοῦ σπουδαίου μέρους ὅπερ διεδραμάτισε, και τόσοσ ἡ ἀποστολὴ ἦν ἐξεπλήρωσε συνδέεται στενωῶς μετὰ τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας, ὅστε δὲν δύναμαι νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ τῶν πρώην ἀντιβασιλέα τοῦ Καναδά, τὸν πρώην ἐν Πετροπόλει και Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτήν.

Ἐλευθερόφρων, μεγάλθυμος, ἀληθῆς πολιτικὸς ἀνὴρ, ἡγέτης ἐκ γενετῆς, ἐπιτηδείος και ὑπομονητικὸς, δημοτικώτατος, κυβερνήτης πεπειραμένος παντοῦ διεκρίθη και παντοῦ ἀπέκτησε τὸ σέβας και τὴν ὑπόληψιν. Προσελκεῖ τοὺς παρ' αὐτοῦ κυβερνωμένους διὰ τῆς χάριτος τῆς συμπεριφοράς του, διὰ τῆς γενναίας αὐτοῦ φιλοφρονίας, διὰ τῆς ἄκρας αὐτοῦ ἀεροφροσύνης, διὰ τῆς ἀμεροληψίας του, διὰ τῶν εὐγενῶν και ἀδύλων ἀρχῶν του. Περὶ πάντων μερμνᾷ. Ἐν Καναδᾷ ἐσπούδασε κατὰ βάθος τὴν χώραν και ἐδιπλασίασε τὰς προσόδους· κατώρθωσε δὲ και νὰ ἐξευγενίσῃ τὴν αὐτοῦ κοινωνίαν. Ἐν Λονδίνο τὸν ἀποκαλοῦσιν: «ὁ μόνος μας διπλωμάτης». Μεταβαίνων εἰς ξένην χώραν καταμετρεῖ ἀμέσως τοὺς ἀντιπάλους του και πολεμεῖ αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐδάφους. Χάρις εἰς τὴν ἐν Ῥωσίᾳ, ἐν Τουρκίᾳ και ἐν Αἰγύπτῳ διαμονήν του ἐπιδείξιμος παρεσκευάσθη διὰ τὰς Ἰνδίας.

Φιλοπόνητατος ὧν διεξάγει αὐτοπροσώπως πάσας τὰς ὑποθέσεις του, βοηθὸν ἔχων ἕνα μόνον ἰδιαιτερον γραμματέα. Ἡ ὀρθοφροσύνη του εἶνε πλή-

ρης και ἡ εὐθυμεία του δεδοκιμασμένη. Ἐπιμελεῖται πολὺ και καλλωπίζει τὰς ἀγορεύσεις του, αἵτινες εἶνε πρότυπα τελειότητος ὑπὸ φιλολογικὴν ἐποψίν. Κατ' αὐτὰς συγγράφει βιβλίον περὶ τῆς Ῥωσσίας, σπερβεβαίως εἶσται ἀξιόλογον. Ἡ δραστηριότης του εἶνε ἴση πρὸς τὸ θάρος του. Ἄν διαφρίετο ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας, ἤθελεν ἴσως κατορθῶσιν νὰ ἀποτρέψῃ πολλὰς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ συγκρούσεις και νὰ ἐπενέγκῃ πλείστας μεταρρυθμίσεις.

Ὡς ἄτομον εἶνε ἐκλεκτικὸς, ἰδιότροπος, ἐκκεντρικὸς. Ἐχει τὸ ἐξωτερικὸν λίαν ἀγγλικόν, ἦθος· πλαστὸν Μεφιστοφελούς, φέρει ἐκ γενετῆς τὸν μονύελον, εἶνε ἀπαράμιλλος εἰς τὰς μετὰ τὸ γαῦμα προσφωνήσεις και γινώσκει νὰ διατυπῶ δι' ὀλίγων λέξεων φιλοφρόνημα ἀντάξιον τόμων ἱλοκλήρων. Ὅπως ἔκαμῃ ποτε ν' ἀνασκιρτήσῃ ἐξ εὐχαριστήσεως τὸν γηραιὸν Μόλτκε εἰπὼν αὐτῷ: «Ἐσφιγξα τὴν χεῖρα τοῦ Οὐελιγκτῶνος, χαίρω δὲ νῦν σφιγγῶν τὴν χεῖρα τοῦ μεγίστου τῶν ζώντων πολεμιστῶν.»

Οἱ προσκεκλημένοι εἰς τὰς ἐσπερίδας του ἐκλέγονται μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος, οὐδέποτε δ' ὑπερβαίνουσι τοὺς διακόσιους. Ἀποδίδει εἰς τὸ ὄνομα και εἰς τὸν τίτλον ἐκάστου μεγάλην σημασίαν. Κατὰ τὰς ἐσπερίδας ταύτας ἐκτελεῶνται μικραὶ δραματικαὶ παιδιαί, ὧν μετέχει και αὐτὸς μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Εἶνε θαυμαστός περὶ τὸ διηγεῖσθαι και δὲν ἀποκρούει ἐν ἀνάγκῃ τὰ καιρικὰ θέματα. Ἡ φύσις του δὲν διεφάρη ἐκ τοῦ κόρου καθίσταται δημοτικώτατος πανταχοῦ ὅπου μεταβαίνει και λίαν ἀγαπητὸς παρὰ τῶν γνωρίζόντων αὐτόν. Κατὰ τὸ θέρος ἀρέσκειται νὰ ζωγραφίξῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ὁ λόρδος Δούφφριν εἶνε βεβαίως εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας· πολλὰ θὰ πράξῃ ἐν Ἰνδίας, ἀν δὲν ἐμποδίσωσιν αὐτόν ἀπρόοπτα γεγονότα. Ἀκόμη δὲν ὑπερέβη τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος.

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸν Βράδλω. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κομψότητα και τὴν ἀριστοκρατικὴν εὐπρέπειαν τοῦ Δούφφριν, ἴσως ὁ Βράδλω φανῇ εἰς πολλοὺς ὀπωποῦν χυδαῖος. Εἶνε ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβεύων τὰς μᾶλλον τολμηρὰς ἀρχὰς ἐν τῇ παιδίᾳ του. Τὸν παρέβαλο μετὰ τὸν Δαντιῶν, και ἔχει μὲν τὴν αὐτὴν ρώμην, διατηρεῖ τὴν αὐτὴν τραγικὴν φαιδρότητα ἐν τῷ μίση τῶν ἰθνηκῶν ταραχῶν, ἀλλ' εἶνε περισσότερον ἐκείνου ἐπιτηδείος και πανούργος. Χρηματίσας ἄλλοτε δραγόνος και γραμματέως δικηγόρου, ἐγένετο γνωστός διὰ διαφόρων ὀμιλιῶν του περὶ τῆς ἀθείας, περὶ τῶν δοξασίων τοῦ Μόλθου και περὶ τοῦ δημοκρατικῆς φρονήματος. Διὰ τῆς ἐξαιρέτου σωματικῆς ἰσχύος του και τῆς ἀχαλινώτου τόλμης του ἀπέκτησε μεγάλην εἰς τὰ πλήθη ἐπιρροήν· ἦν ἰσχυροποίησε μέχρις ἐνθουσιασμοῦ ἢ ἀκλόνητος πρὸς ἐαυτὸν και τὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει πύ-

στις. Ρήτωρ δεινός ἄλλ' ἀρεσκόμενος εἰς τὴν στρεψοδικίαν εἶνε μᾶλλον δικαϊκός παρὰ πολιτικὸς ἀνὴρ. Εἰς τὸ κοινοβούλιον τὸν ροβούνται ὡς ἀκάθεκτον, ὡς παραξίαν, οὐτινος ἀνά πᾶσαν στιγμὴν πρέπει νὰ κλείωσι τὴ στόμα διὰ νὰ μὴ ἀκούωσιν ἀποκαλύψεις, ὡν ἐπὶ μόνῃ τῇ ιδέᾳ ἀνασκιώσῃ φρικώσαι καὶ αἱ δύο Βουλαι. Τὸ πρόγραμμά του εἶνε ἀπλούστατον συνιστάμενον εἰς τὰ ἑξῆς: χωρισμὸς τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους, κατάργησις τῆς μοναρχίας, καθολικὴ ψηφοφορία, ἀπόδοσις τῶν γαιῶν εἰς τὸ ἔθνος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ἀριστοκρατίας.

Εἶνε γνωστὴ ἡ ἱστορία τῶν προσακίρων αὐτοῦ παύσεων καὶ τῶν ἀποκλεισμῶν του. Ἡ Βουλὴ προσηνέχθη πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς θεῖλατον. Ἀρνηθεὶς νὰ ὀρκισθῆ, ἰδραύει παρὰ τὴν θύραν ὡς ἀπόβλητος, μὴ ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ καθήτῃ εἰς τὰ ἐδῶλια μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων. Ἄλλ' ἡ ἐκκεντρικότης του εἶνε μόνον κατ' ἐπιφάνειαν ἔχει πνεῦμα παρατηρητικὸν καὶ πολυμήχανον, οὐδόλιως δὲ θὰ ἐξεπλητόμησιν ἂν ἐβλεπον αὐτὸν ἐν κοινωνικῇ τινι ἐξεγέρσει καταλαμβάνοντα τὴν πρώτην θέσιν.

Ὁ δόκτωρ Λαῦσον Πλαϊφφαίερ ὀλίγον ἔλειψεν νὰ γείνη πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Ὁ υἱὸς οὗτος τῶν Ἰνδιῶν, γεννηθεὶς αὐτόθι πρὸ ἐξηκονταεσσάρων ἐτῶν πιστεύει μόνον εἰς τὴν χημείαν ἐν τῇ φυσικῇ, τῇ ἠθικῇ καὶ τῇ θεῖῳ κόσμῳ, ἐκτός δ' αὐτῆς εἰς οὐδὲν ἄλλο πιστεύει. Ἡ χημεία εἶνε ὁ μόνος λόγος τῆς υπάρξεώς του, ἡ λατρεία του, ἡ δόξα του. Χάρις εἰς αὐτὴν προήχθη παντοῦ καὶ ὁ ἄριστος αὐτὸς καθηγητῆς, μέλος πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐταιριῶν, ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀπονομῆς πάντων τῶν παρασήμων.

Εἶνε ἀφοσιωμένος εἰς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς ἐνταυτῶν καὶ εἰς τὰ κηρία Ozokerit, ἡ Βουλὴ δὲ τὸν ἐδέχθη μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας φρονούσα ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραμελήσῃ χημικῶν ὅστις ἦτο εἰς τοσούτον βαθμὸν ἢ προσωποποίησις τῆς χημείας. Μετὰ τοῦτο πᾶς ἦτο δυνατόν νὰ τῷ ἀρνηθῶσιν ἐν ὑπουργείῳ; Τῷ ἔδωκαν λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ταχυδρομείων, ὅπου χάρις εἰς τὴν χημείαν ἀνεκάλυψεν ὅτι ἀντὰ δέκαλεπτα γραμματόσημα ἦσαν κυκνᾶ ἀντὶ νὰ εἶνε ἐρυθρά, θὰ ἐπῆρχετο εἰς τὰς δαπάνας τῆς δικαιοδοσίας του οἰκονομικὰ τριακοντακισχιλίων λιρῶν κατ' ἔτος. Καὶ ὅμως, μὲ ὄλην τὴν θαυμαστὴν ταύτην ἀνακάλυψιν οὐ μόνον ἀνέτραπή, ἀλλὰ καὶ τὰ δέκαλεπτα γραμματόσημα δὲν ἐγένοντο κυκνᾶ. Μὴ ἔχων ποσῶς ἀνεξαρτήτων ψήφου, διακτερεῖ τὴν ιδιότητα ταύτην μόνον εἰς τὰ διανοήματά του.

Ὁ σὶρ Βιλφρίδος Λάουσον, ῥιζοσπάστης, ἀχθρὸς κεκηρυγμένος τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, οὗς ἐνεκα τοῦ παιδρῶν ἐξωτερικοῦ τῶν ἀποκαλεῖ ὁ λαὸς «ὁ Κύριος Κυριακῆς.» Ἀποτροπιάζεται τὰ πνευματωπολιεῖα, ἐπινοήσασθε

διὰ τοῦτο βαρῶνος Ἀντιζυθος (antibeer baron). Καθ' ἕκαστον ἔτος ὑποβάλλει εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον προτείνον νὰ κλείωνται ἀνεξαιρέτως ὅλα τὰ πνευματωπολιεῖα κατὰ τὴν ἑλίαν τῆς ἀναπαύσεως ἡμέραν.

Ὁ σὶρ Θωμᾶς Μπράσσεῦ εἶνε υἱὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου χρήματιστοῦ, τοῦ μεγάλου κατασκευαστοῦ τῶν σιδηροδρόμων, τοῦ μεγάλου φιλανθρώπου, περὶ οὗ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἀκεραιότητος καὶ ἐντιμότητος καὶ εὐεργετικώτατος ἀνὴρ τῆς ἐποχῆς του. Παρέσχεν ἐργασίαν εἰς ὀκτακισμυρίους ἐργάτας ταυτοχρόνως, κατεσκεύασε δὲ σιδηροδρόμους ἀξίας δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων λιρῶν. Ὁ βίος του ὑπῆρξεν εὐγενῆς καὶ ἐλευθερίου.

Ὁ υἱὸς του σὶρ Θωμᾶς Μπράσσεῦ διήλθε τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐν Γαλλίᾳ. Κέκτηται σπανίαν μετριοφροσύνην, ἐστερημένος ὢν πάσης κενοδοξίας καὶ πάσης ἀξιώσεως, συγκινητικὴ δὲ εἶνε ἡ υἱικὴ αὐτοῦ στοργή. Ἔχει πολλὴν ἀξίαν, εἶνε πεπαιδευμένος, πρακτικὸς καὶ χρήσιμος. Ὡς συγγραφεὺς ἀνεδείχθη δι' ἐνὸς ἀξιολόγου βιβλίου του ἐπιγραφομένου Work and Wages. (Ἡ Ἔργασια καὶ τὰ Ἡμερομίσθια). Ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ κατέχει θέσιν ἐπίζηλον, ἐτιμᾶται δὲ πολὺ αὐτόθι ἢ πολυμάθειά του καὶ ἡ ὀρθότης τῶν ἰδεῶν του ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς ἐργασίας μετὰ τοῦ κεφαλαίου. Αἱ γνώσεις του ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰ νεώρια τὸν καθιστοῦσι πολύτιμον. Ἄν καὶ δὲν εἶνε ρήτωρ, τὸν ἀκούουσι μετ' εὐχαριστήσεως πάντοτε. Παρακἀθηται μεταξὺ τῶν ἐλευθεροφρόνων, προσελήφθη δὲ προσφάτως εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὡς γραμματεὺς τοῦ Ναυαρχεῖου.

Εἶνε ἱκανώτατος ἐρασιτέχνης τῆς ναυτικῆς, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ πρῶτος τῶν πλοηγῶν τῆς Ἀγγλίας. Κέκτηται ἴδιον πλοῖον τὴν *Ἡλιακὴν Ἀκτίνα*, ἐφ' οὗ ἐξετέλεσε τὸν περίπλου τῆς γῆς. Εἶνε προσηνὴς καὶ εὐπροσῆγορος, ἂν καὶ φαίνεται πάντοτε κατεχόμενος ὑπὸ τινος δικηνοτικῆς ἐργασίας ἀποδιδούσης εἰς τὴν φυσιογνωμίαν ἢ ὅς τι ἀφηρημένον ἢ περιφροντι.

Ἡ κυρία Μπράσσεῦ εἶνε γυνὴ συμπαθεστάτη, μεγάλης ἀξίας. Ἀσχολεῖται πολὺ εἰς τὸ ζήτημα τῆς χειραφετησίας τῶν γυναικῶν καὶ προεδρεύει τὰ ἐπὶ τοῦτου γινόμενα συλλαλητήρια. Γράφει κάλλιστα καὶ ἐξέδωκεν ἤδη περισπούδαστον ἡμερολόγιον ναυτικῆς ἐκδρομῆς. Ἡ μόνη μομφή, ἣν οἱ φθονοῦντες αὐτὴν τῇ ἀποδίδουσιν, εἶνε ὅτι ἔχει αἰθουσαν πολὺ ξενικὴν.

Πρὶν παραίτησιν τοὺς πολιτικούς ἐπιθυμῶ νὰ πληρώσω ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος φέρων θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἐντιμότητον ἄνδρα τὸν καλούμενον Πίλμοσλλ. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀμιλλῶνται νὰ τελειοποιήσωσι τὰ μέσα τῆς καταστροφῆς τῶν ἡμελίων τῶν, ὁ Πίλμοσλλ διὰ

νόμου ἢν σχεδὸν διὰ τῆς βίας ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς βουλῆς, παρέσχεν εἰς τὴν ναυτιλίαν κώδικα προστατευτικὸν πύσαντα μυρίας ζωᾶς τῶν ἀφανῶν τῆς θαλάσσης ἡρώων. Ἐν τούτοις δὲν ἐξελέγη ἐκ νέου ἡ μεγάλη αὐτοῦ εἰλικρίνεια θεωρεῖται ἐπίφοβος. Τὸ πλῆρες σθένος καὶ εὐγλωττίας βιβλίον ὅπερ συνέγραψε εἶνε προῖον ὁρμητῆς ἀξιοθαυμάστου γενναϊόφρονος καρδίας.

Δὲν ἠθέλησα νὰ προσβάλω τὸ μεγαλεῖον τῆς Βουλῆς ἀποκαλύπτων μικρὰς τινὰς ἐλλείψεις περὶ τὴν εὐπρέπειαν, τὸ ἦθος ἢ τὴν περιβολὴν τῶν μελῶν τῆς. Σημειῶ μόνον διὰ νὰ σὺς διασκεδάσω τὴν ἐντύπωσιν ἣν τινες τῶν βουλευτῶν παράγουσιν εἰς τὸν ξένον.

Ὁ κ. Γλάδστον ἔχει τὴν μανίαν νὰ φορῆ γιγαντιαία περιλαίμια, ἅτινα προαναγγέλλουσι τὴν προσεχῆ ἄφιξιν του, πολὺ πρὶν ἢ διακρίνη τις τὴν μορφήν του.

Οὐδεὶς δύναται νὰ καυχῆθῃ ὅτι εἶδε ποτε γυμνάς τὰς χεῖρας τοῦ κ. Τσίλδερς. Φέρει πάντοτε χειρόκτια χρώματος ὤχρου, λέγεται δὲ ὅτι καὶ κοιμᾶται μὲ αὐτὰ. Ἐγὼ τὸν εἶδα ἀεὶ ποτε τρώγωντα χωρὶς νὰ τὰ ἐκβάλῃ.

Ὁ λόρδος Σαλισבורν εἶνε γνωστὸς ὡς φέρων τοὺς μᾶλλον τετρεμμένους πῖλους τοῦ Λονδίνου. Ἄν ποτε τῷ συνέβαινε νὰ χᾶσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν καθ' ἑδῶν, κανεὶς ἐπαίτης δὲν θὰ ἔκυπτε νὰ τὸν λάβῃ.

Ἀπεναντίας ὁ Ἐδουάρδος Γίβσον, ὁ ἄριστος τῶν φίλων του, ἔχει ἕνα πιλοποιὸν ἐργαζόμενον ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἀτομικὴν του χρῆσιν. Διὰ τοῦτο ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ φέρει τὸν μᾶλλον ὀτίλθοντα καὶ καινούργη πῖλον τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Ὁ κ. Βάρτων σταματᾷ ἐνῶ λαλεῖ διὰ νὰ ροφήσῃ ταμβάκον. Ροφᾷ μίαν δραγαμίδα εἰς τὰ κόμματα, δύο εἰς τὰ ἐρωτηματικά, καὶ τρεῖς εἰς τὰ θαυμαστικά.

Ὁ Λόρδος Ἀρτιγκτον μὲ τὰς κνήμας τεταμένας, μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκυφίαν καὶ τὸν πῖλον κεχωσμένον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν φαίνεται πάντοτε κοιμώμενος ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων. Ἄλλ' ἂν καὶ φαίνεται εἰς οὐδὲν προσέχων, ἐν τούτοις βλέπει τὰ πάντα.

Ὁ κ. Τσάμπερlain καὶ δσάκις ἀκόμη πρόκειται ν' ἀπαγγεῖλῃ τοὺς ἀναρχικωτάτους λόγους του, οὐδέποτε ἐμφανίζεται χωρὶς νὰ φέρῃ ὑπερμέγεθος ἄνθος εἰς τὴν κομβιοδοχὴν του.

Εὐγενῆς τις καὶ ζαπλοῦτος λόρδος, γνωστὸς παρὰ πάντων, δὲν ἀλλάζει τὰ περιλαίμια καὶ τὰς περικνημίδας του εἰμῆ ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ.

Ὁ σὶρ Στάφφορντ Νόρθκωτ φέρει πάντοτε ἱμάτια πολὺ εὐρύχωρα, προωρισμένα διὰ νῶτα πολὺ διαφορετικὰ τῶν ἰδικῶν του μὲ μακρὰς καὶ πλατείαις χειρῖδας.

Δὲν περιγράφω τοὺς προέδρους, τοὺς ὁποίους

πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς βουλῆς ἐνδύουσι καὶ κοσμοῦσιν ὡς πιθήκους, οὐδὲ τὸ δεύτερον θρανίον, ὅπου ἐνθρονίζεται εἰδός τι φάλαγγος κορυφαίων λευχειμονούντων ὡς νεόνυμφοι, αὐτοὶ δὲ εἶνε οἱ ἐπίσκοποι.

[Ἦσεται τὸ τέλος.]

X'

Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΣ

Ὁ κ. Π. ἦτο μέλος τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπείας τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν ἐξεταζομένων, ἐνέπνεε δὲ πολὺν φόβον εἰς τοὺτους. Οὐχὶ διὰ τὸ ὀργίλον ἢ τραχὺ τοῦ χαρακτῆρός του, διότι ἦτο, τούναντίον, εὐπροσῆγορος, ἀλλὰ διότι ὡς μαθηματικὸς ἦτο ψυχρὸς καὶ παραδόξος τὴν συμπεριφορὰν, καὶ ἐφόβιζε τοὺς δειλοὺς νεανίσκους, ἐνίοτε καθιστῶν αὐτοὺς ἐντελῶς ἀναύδους εἰς τῆς ἐρωτήσεις του. Διὰ τοῦτο πάντες ἐπωφελοῦντο πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅπως καταστήσωσιν εὐνοικὸν τὸν τρομερὸν ἐκείνον Π.

Ἐν ᾧ περιώδευε διατρίβων ἐπὶ μικρὸν μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐπιτροπείας μελῶν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν πρὸς ἐξέτασιν τῶν παρουσιαζομένων ὑποψηφίων, ἔλαβε τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

Κύριε,

Ἀνησυχος μήτηρ τολμᾷ ν' ἀποταθῆ πρὸς ὑμᾶς ἀυπροσώπως καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν εὐνοίαν σας πρὸς τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς ἐφ' οὗ σπυρίζονται πᾶσαι αἱ ἐλπίδες τῆς. Ὁ ἀγαπητὸς μου Ἰωάννης ἐφθασεν εἰς τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ὑπόστῃ ἐξετάσεις, ἂν δὲ εἴχε τὸ δυστύχημα ν' ἀπορριφθῆ, θὰ ἐκλείετο διὰ παντός εἰς αὐτὸν τὸ στρατιωτικὸν στάδιον. Καὶ ἐν τούτοις ὁ πάππος του καὶ ὁ πατήρ του ἀποθιγνόντες ἀμφοτέροι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους ἦσαν γενναῖοι καὶ ἐντιμοὶ ἀξιωματικοί, καὶ ὁ Ἰωάννης μου δὲ θέλει νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη των.

Μοὶ εἶπον, κύριοι, ὅτι εἰσθε ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διατί ὁ Ἰωάννης φοβεῖται ὑπερβολικῶς νὰ ἐξετασθῆ ὑφ' ὑμῶν. Ὡ! ἐλπίζω, κύριε, ὅτι εἰς τὴν κρίσιμον στιγμὴν θὰ λάβητε τὴν καλοσύνην νὰ τῷ ἀποτείνητε εὐνοϊκοὺς τινὰς λόγους. Τοῦτο θ' ἀρκέσῃ βεβαίως νὰ τῷ δώσῃ θάρρος. Μὴ νομίσθητε ὅτι εἶνε ἀπροπάρσκειος, καὶ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀπεντήσῃ εἰς ὅσα θὰ ἐξετασθῆ. Τούναντίον ἔχει μελετήσῃ πολὺ καὶ εἰξέυρω ἐκ πολλῶν προσώπων δυναμένων νὰ κρίνωσι ὅτι δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις του. Μόνον πεποιθήσις ἐπὶ τὸν αὐτὸν του τῷ λείπει, εἶμαι δὲ βεβαίως ὅτι διὰ μῆς λέξεως θὰ μεταδίσσητε εἰς αὐτὸν τὴν πεποίθησιν ταύτην.

Ἔχω συστατικὴν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν τοῦ

φίλου σας συνταγματάρχου Χ, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ σὰς τὴν ἐγγεῖρισω ἰδιοχείρως. Κατὰ τὸ δρομολόγιον τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας τὸ ὑποῖον ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν ἐφημερίδων, τὴν εἰκοστὴν τοῦ μηνὸς τούτου θὰ εὐρεθῆτε εἰς Ἀνζέρην, ὅπου ἐνεγράφη ὁ υἱὸς μου ὅπως ὑπάστῃ τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις. Θὰ σὰς εἶμαι πολὺ εὐγνώμων ἂν θελήσῃτε νὰ μὲ δεχθῆτε τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας ταύτης ὅπως σὰς ἐγγεῖρισω τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου, καὶ συναγορῆσω αὐτοπροσώπως ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου μεθ' ὅλης τῆς μητρικῆς στοργῆς. Ἐλπίζω, κύριε, ὅτι δὲν θὰ μοὶ ἀρνηθῆτε τὴν χάριν νὰ μὲ δεχθῆτε.

Δέξαθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἰδιαζούσης πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου, κτλ,

Κόμησα Λασσὴ

Ὁ Π. τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔλαβεν ἐν Ἀνρηλίχ, ὅπου εἶχε διαμείνῃ ἡμέρας τινὰς συνειθεσμένος δὲ νὰ λαμβάνῃ τοιαύτας εἶπε καθ' ἑαυτὸν:

— Τρομερὸν φόβον ἔχει αὐτὴ ἡ μητέρα. Ποῦς εἰξέουσι τί ἀκαμάτης εἶνε ὁ υἱὸς τῆς... ἀλλὰ ἴα τὸν ἰδῶμεν ὅταν ἔλθῃ ἡ ὠρισμένη ἡμέρα!...

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης οὔτε ἐσυλλογίσθη πάλιν τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν.

Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων, ἀμαξά τις ἔφερεν εἰς τὸν μετὰξὺ Τουρ καὶ Ἀνζέρης πιδροδρομικὸν σταθμὸν τρία πρόσωπα, σκοποῦντα νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν τελευταίαν πόλιν.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων προσώπων τὸ ἐν ἦτο γυνὴ τεσσαρακοντοῦτις περίπου, ἀλλ' ἕνεκα τῆς καλλονῆς καὶ τῆς θαλερότητος αὐτῆς μόλις φαινομένη τριακοντοῦτις. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ περίκομπος χάρις τῆς στολῆς αὐτῆς ἐμαρτύρουν ὅτι ἕτο γυνὴ ὑψηλῆς κοινωνικῆς τάξεως. Ἐστηρίχτο εἰς τὸν βραχίονα ὑψηλοῦ καὶ ὠραίου νέου, ὁσπερ εἰδείκνυε πρὸς αὐτὴν μεγάλην ἀγάπην. Ὁ νέος οὗτος ἦτο υἱὸς τῆς ἀλλὰ πάντες θὰ ἐξελάμβανον αὐτὸν ὡς ἀδελφὸν τῆς. Ὁ κλαμηπόλος τις σεμνὴ τὸ ἐξωτερικὸν παρηκολούθει τὴν περικαλλῆ δέσποιναν.

Ὅτε ἡ ἀμαξά ἐφθασεν εἰς τὸν σταθμὸν, ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχε φθάσῃ ἤδη, ὥστε μόλις ἡ κυρία ἐπρόσθασε νὰ δώσῃ διαταγὰς τινὰς εἰς τὸν ἡνίοχον τῆς ἀμαξῆς τῆς, ὅστις ἀπῆλθεν ἀμέσως. Ὁ υἱὸς ἔλαβεν ἐν σπουδῇ τρία εἰσιτήρια καὶ ὄρμησαν εἰς ἀμαξάν τινα πρώτης θέσεως. Μετὰ ἐν λεπτοῖς ἡ ἀμαξά ὄξείως συρίλασα ἐξεκίνησε.

Τὰ τρία ταῦτα άτομα ἐν οἷς ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσεν ἴσως τὴν κόμησσαν Λασσὴ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἰωάννην, εἶχον εἰσελθῆ εἰς διαμέρισμα ὅπου ἐφαίνετο κενόν, φωτιζόμενον, κατὰ τὸ σῆμα, ὑπ' ἐνὸς λαμπτήρος καὶ τούτου ἰκανῶς θαμβοῦ. Ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο φῶς ἕνα μόνον συνεπιβάτην διέκριναν. Ἐπρόκειτο εὐρύν ἐπειδύ-

την καὶ βελούδιον σκούφον, ἐφαίνετο δὲ κοιμώμενος βαθύως καὶ μόνον ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀμαξάν ἀφυσπίασθη.

Ἐρᾶνη πολὺ φιλόφρων πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν, ἐπειδὴ δὲ ἐκάθητο ἐν τῇ γωνίᾳ προσέφερε τὴν θέσιν του εἰς τὴν κόμησσαν, ἥτις ψυχρῶς εὐχαριστήσασα αὐτὸν ἐκάθησε μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς ἀμαξῆς, ἐν ᾧ ἡ συνοδὸς τῆς ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτῆς.

Προφανῶς οἱ νεήλυδες δὲν ἦσαν φίλοι τῶν λόγων, ἢ τοῦλάχιστον δὲν εἶχον διάθεσιν νὰ συνάψωσι συνδιέλασιν. Ἐν τούτοις ὁ ἄγνωστος εἶπε λέξεις τινὰς περὶ τοῦ νυκτερινοῦ ψύχους, τῆς καλλονῆς τῆς νυκτός, ὡς καὶ περὶ τοῦ κόπου τῶν ταξιδιωτῶν αὐτῶν καινὰς εἶνε ἡναγκασμένος ὡς αὐτὸν νὰ διατρέξῃ ὅλην τὴν Γαλλίαν. «Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων λέξεων ἡ κυρία Λασσὴ συνεπέρανε ὅτι ἦτο περιοδεύων παραγγελιοδόχος καὶ ἀπήντησε ξηρῶς:

— Ἔχετε δικαίον, κύριε.

Ἐἶτα ἐστρεψε πρὸς αὐτὸν τὴν ράχιν καὶ ἤρξατο συνομιλοῦσα χαμηλοφώνως μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς.

Ὁ ἄγνωστος ἐνοήσας ὅτι τὸν περιφρόνουσιν ἐκάθησε πάλιν εἰς τὴν γωνίαν του προσπαθῆσας νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διακοπέντα ὕπνον του.

Παρήλθον στιγμαί τινες· παράθυρόν τι ἔμεινεν ἀνοικτόν, μολοντί δὲ ἦτο θέρος, ψυχρὰ νυκτερινὴ αὐρα ἐκ τοῦ παρακειμένου μεγάλου ποταμοῦ ἐρχομένη εἰσέπνευεν εἰς τὴν ἀμαξάν. Ὁ ἄγνωστος τρέμων ἠρώτησε μετὰ συστολῆς ἂν ἐπετρέπετο νὰ τὸ κλείσῃ.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς εἰδείξαν ὅτι δὲν τὸν ἤκουσαν, καὶ ἡναγκασθῆ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἰτησίαν του.

Τέλος ἡ κυρία ἀπεκρίθη.

— Ἀυτοῦμαι, κύριε, ἀλλ' ὁ υἱὸς μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα πολὺ τεταράχμενοι καὶ ἔχομεν ἀνάγκη καθαροῦ ἀέρος... καὶ ἔπειτα ὁ ἀνεμος δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν.

Ὁ περιοδεύων παραγγελιοδόχος δὲν ἐπέμεινε καὶ ἠρέσθη νὰ περιτυλιχθῇ ἐπιμελέστερον διὰ τοῦ ἐπειδύτου του. Μετὰ τινὰς στιγμὰς εἶπεν εἰς τὴν κόμησσαν.

— Τοῦλάχιστον, κυρία, δὲν θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε ν' ἀνάψω ἐν σιγάρων διὰ νὰ σκορπίσω ὀλίγον τὴν ὑγρασίαν τῆς νυκτός;

Ἡ κόμησσα ἐποίησεν ἀνυπομονηστικὰς νεύμα:

— Ἄ, κύριε, ἀπήντησε, πολὺ ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη θὰ περάσωμεν μαζί!... Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πολὺ θὰ ἦμεθα εἰς Ἀνζέρην... Ὁ υἱὸς μου δὲν καπιζέει, καὶ ἡ ὄσμη τοῦ καπνοῦ εἴμπορεῖ νὰ τῷ φέρῃ κεφαλόπονον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις δύναται νὰ ἔχῃ πολὺ σοβαρὰς συνεπείας δι' αὐτόν.

Ὁ παραγγελιοδόχος παρὰ τὸ ὑπερβολικόν

ὁάρρος ὅπου συνήθως ἔχουσιν οἱ τοῦ ἐπαγγέλματος του, εἰσήγαγε καὶ πάλιν, ἐφαίνετο δὲ ὅτι κατῴρθε τέλος πάντων ν' ἀποκαμηθῇ.

Τότε ἡ κυρία Λασσὴ καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς νομίζοντες ὅτι ἦσαν μόνον μετὰ τῆς συνοδοῦ ὕψωσαν ἀνεπαίσθητως τὴν φωνὴν αὐτῶν.

— Καλὴ μου μητέρα, ἔλεγε ἠλιθερῶς ὁ Ἰωάννης, ἡ βεβαιότης περὶ τῆς ἐπιτυχίας μου τὴν ἵπποισαν δεικνύετε μὲ ἀνησυχίαν, καὶ ἤθελα νὰ εἰσθε προπαρεσκευασμένη διὰ κάθε δυσάρεστον ἐνδεχόμενον... ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω τὴν πεποιθήσιν ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος Π. εἶνε ὁ κακὸς μου δαίμων. Τὸν εἶδα τὸ παρασμένον ἔτος νὰ ἐξετάζῃ μαθητὰς τινὰς μὲ τὸν τρόπον του παγόνει τὸν ἐξεταζόμενον. Τόσον τρόμον μοῦ ἐμπνέει ὥστε φοβοῦμαι μὴ δὲν εἴμπορῶσι λέξιν νὰ εἰπῶ ἐμπρός του.

— Μὴ λέγῃς τέτοιους λόγους, Ἰωάννη μου, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα, διότι μοῦ ξεσχίζεις τὴν καρδίαν μου!... Ἔχεις θάρρος εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἕως τῶρα ἀπέδειξες ὅτι εἶσαι γενναῖος· πῶς εἶνε δυνατόν λοιπὸν νὰ φοβηθῆς σὺ ὁ ἔγγονος καὶ υἱὸς τῶν Λασσῆ, ἀνθρώπων τὸν ὁποῖον οὔτε νὰ ἴδῃς δὲν θὰ καταδεχθῆς ἀμα γίνῃς ἀξιοματικός; Καρδιά, παιδί μου! Σκοπεῖω νὰ τὸν ἰδῶ πρὸ τῶν ἐξετάσεων αὐτὸν τὸν φοβερόν σου κύριον Π. καὶ νὰ τῷ ἐγγεῖρισω μόνη μου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐξεκίνησα ἀπὸ τὸ ἡσυχόν μας ἐξοχικὸν μέγαρον, ἀπὸ τὸ ὅποιον τόσον σπανίως ἐξέρχομαι, ὅπως εἰξεύρεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχοῦς σου πατρός. Θὰ προσπαθῶσι διὰ παντός μεσοῦ νὰ τὸν καταστήσω εὐνοῖόν πρὸς σὲ καὶ ἂν ἀκόμη γίνῃ ἀνάγκη νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του...

— ὦ! μητέρα, ὑπέλασεν ὁ νέος ἐντόνως, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ κατέλθῃ σὺ ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Λασσῆ εἰς τοιαύτην ταπεινώσιν!... Μεταχειρίσου φιλοφρονήσεις, θέλῃς τον ὅσον εἴμπορεῖς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃς προτιμῶ... Καὶ ἐν τούτοις, προσεῖπε μετὰ περιφρονητικῶ ἤθους, ποῖος λέγει ὅτι ὁ σχολαστικὸς αὐτός, ὁ παραγεμισμένος μὲ ἀλγέβραν καὶ γεωμετρίαν, θὰ δυναθῆ νὰ ἐνοήσῃ τὰς εὐγενεῖς φιλοφρονήσεις σου, θὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὰς μητρικὰς σου παρακλήσεις; Πίποτε δὲν θὰ ἐνοήσῃ, τίποτε δὲν θὰ αἰσθανθῆ, διότι ἡ ψυχὴ του ἔχει, εἶμαι βέβαιος, ὅλην τὴν ζηρότητα τῶν λογαριθμῶν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ παραγγελιοδόχος ἐκινήθη ἐν τῇ γωνίᾳ του ὥσει εἶχεν ἀφυσπίασθῇ. Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἐταπεινώσαν πάλιν τὴν φωνὴν αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἐπλησίαζον εἰς τὴν Ἀνζέρην. Ἡ κυρία Λασσὴ καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἀπησυχολημένοι ὑπὸ τῆς συνδιαλέξεως δὲν τὸ εἶχον ἐνοήσῃ, ἀλλ' ἡ θαλαμηπόλος τῆς κομῆσσης ἐπικτοποιεῖ τὴν σκευὴν τῆς κυρίας τῆς, καὶ ὁ παραγγελιοδόχος ἠτόμαζετο νὰ καταβῆ τῆς ἀμαξῆς.

Ἡγέρθη, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν ὑπὸ τὸν λαμπτήρα ἡ κόμησσα καὶ ὁ υἱὸς τῆς εἶδον ἄνδρα ἐπιμελημένον ἐξωτερικῶς. Τὸ περιλαμῖον τοῦ ἐπειδύτου του ἠμποδίσεν αὐτοὺς νὰ διακρίνωσι τὰ χαρακτηριστικὰ του, ἀλλ' ἡ εὐγένεια τῶν κινήσεων του, ὡς καὶ οἱ λόγοι οὗς εἶχε ἐκστομίσει οὐδὲν εἶχον τὸ χυδαῖον.

Καὶ οὗτος ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας ὅπου παρατήρησε μετὰ προσοχῆς τοὺς γείτονάς του, θὰ ἔλεγε δὲ τις ὅτι μαιδιάμα εἰρωνικῶς ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του. Ἀλλ' ἐνῶ προσεπάθει νὰ λάβῃ δέμα τι ὅπου εἶχε θέσῃ ἐν τῇ διατυωτῇ σκευολήκῃ τῆς ἀμαξῆς, τὸ δέμα τούτο ἐξέφυγε τῶν χειρῶν του καὶ ἐπεσεν ἐπὶ τοῦ ποδός τῆς κυρίας Λασσῆ.

Ἦτο ἐλαφρὸν καὶ μαλακὸν τὸ πεδὸν ἀντικείμενον ἀλλ' ἡ κόμησσα ἐκπλαγείσα μᾶλλον ἢ ἀλγήσασα ἐξέβαλεν ἀπηνῆ κραυγὴν.

— Ἀδέξιε! εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὀργίλος.

Ὁ παραγγελιοδόχος εἰδείξεν ὅτι δὲν ἤκουσε τὸ προσβλητικὸν τούτο ἐπίβητον καὶ ἐζήτησε συγγνώμην.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ἡ κόμησσα· περισσότερο ἐφοβήθηκα παρ' ὅτι ἐπόνεσα.

— Ἀδιάφορον, ὑπέλαθε τραχέως ὁ Ἰωάννης, οὐ τὰ νεῦρα βεβαίως εἶχον παραχθῆ. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὰ μάτια διὰ νὰ προσέχουν!

Ὁ ἄγνωστος ἐστράφη πρὸς τὸν νέον.

— Ἐζήτησα συγγνώμην ὅσον ἠδυνάμην ἀπὸ τὴν κυρίαν, εἶπεν εὐγενῶς ἀλλ' εὐθαρσῶς νομίζω ὅτι δὲν ἔχετε δικαίον νὰ παραπονηθῆτε ἐκ μέρους μου, ἐγὼ ἴσως ἔχω τούναντιόν τὸ δικαίωμα νὰ παραπονεθῶ...

— Κάμετε ὅπως σὰς ἀρέσει, εἶπε προπετῶς ὁ νέος· πολὺ ὀλίγον μὲ μέλει.

— Ἦσυχασε, σὲ παρακαλῶ, παιδί μου! ἀνεκράξεν ἡ κυρία Λασσὴ, θέλεις τώρα νὰ φιλονικῆσῃς μὲ αὐτὸν τὸν... κύριον;... Βλέπεις, προσεῖπε μετ' ὀλίγον χαμηλοφώνως μὲν ἀλλ' οὐδέλωσ ἀνησυχῶσα ἂν ἤκουετο, ὅτι δὲν εἶνε τῆς ἰδικῆς μας κοινωνικῆς τάξεως.

Τὸ εἰρωνικὸν μαιδιάμα περὶ οὐ ἐλαλήσαμεν ἀνεφάνη πάλιν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ἀγνωστοῦ ἐν τούτοις ἐσήγησε, διότι ἡ ἀμαξοστοιχία ἔστη καὶ φωνὴ τις ἐκραύγαζε: Ἀνζέρη! Ἀνζέρη!

Εἶχον φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ὄρον.

(Ἦσται τὸ τέλος.)

Ἡ διδασκαλία κύριον σκοπὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ καταστήσαι ἕκαστον ἰκανὸν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν βιοτικῶν του καθήκοντων, ἢ δὲ ἀγωγὴ τὸ ἐμπνεῖσαι σταθερὰν θέλησιν εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν.

Διόσκωρ.

ΤΟ ΜΟΝΟΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΠΩΝΩΝ

Ἡ Λαπωνία δὲν εἶνε περιώνυμος διὰ τὰ μνημεία αὐτῆς, οἱ κάτοικοι δ' αὐτῆς δὲν διαπρέπουσιν ἐπὶ κομψότητι. Καλύθη μόνον ἐκ χιόνος καὶ πάγου καὶ δέρμα τράνδου δι' οὗ περιβάλλει τὸ πᾶμά του, προσυλλάττουσιν ἀπὸ τοῦ ψύχους τὸν λαόν τούτον, ἐνθυμίζοντα τοὺς ἀρχαίους Σκύθας.

Τὸ θῦσειδὲς τῶν Λαπώνων ἀρρένων καὶ θηλέων ἐξισοῦται πρὸς τὸ σκαῖον τῆς στολῆς αὐτῶν. Οἱ τε ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἶσι λίαν βραχύσωμοι, ἀληθῶς πυγμαῖοι. Βίσι δ' ἀπεχθέστατοι ἕνεκα τῆς βαρείας ὁσμῆς τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ δέρματος τοῦ τράνδου, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν.

Καὶ ἐν τούτοις παρισπῆ τις δέσπαινα περιηγηθεῖσα τὴν χώραν ἐκείνην κατεγοητεύθη ὑπὸ θελκτικῶν τινος σκευῶν. Τὸ σκεῦος τοῦτο εἶνε τὸ λίκνον, εἰς ἃ συγκεντρῶται ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ ποίησις τοῦ δυστυχοῦς Λάπωνος.

Τὸ λίκνον τοῦτο εἶνε συγχρόνως σκεῦος, ἔνδυμα καὶ φοιλεά. Ἐξ ἑλαφροῦ ξύλου κατασκευασμένον καὶ διὰ δέρματος κεκαλυμμένον ἔχει σχῆμα ὑποδήματος, περιφεροῦς κατὰ τὸ ἄκρον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδίου εὐρίσκειται ἐπικάλυμμα προαπτόζον τὸ βρέφος χωρὶς νὰ στενοχωρῇ αὐτό.

Κατὰ τὰς μακρὰς θήρας καθ' ἃς ἡ Λαπωνία παρακολουθεῖ τὸν σύζυγόν της, φέρει ἐπὶ τῶν νώτων τὸ λίκνον τοῦτο, τὸ μὴ βαρὺ δι' αὐτήν, ὅταν δὲ ὁ ὄμιλος τῶν θηρευτῶν σταθμεύσῃ, ἀναρτᾷ αὐτὸ εἰς δένδρον τι διὰ τελαμώνος, ὥστε τὸ παιδίον ταλαντώμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κινήσεων δὲν ἐννοεῖ ὅτι δὲν φέρεται ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ἐν τῷ λίκνῳ τούτῳ ἐπενδεδυμένῳ διὰ πολλῶν δερῶν λαγωῦ ἐξοπλοῦται ἀνακαπτικώτατα ὁ μικρὸς Λάπων, τοῦ σώματος αὐτοῦ προστατευομένου καθ' ὅλην τὴν κατὰ τοῦ ψύχους.

Πέριξ τοῦ καλύμματος κρέμονται πολύχρωμοι μαργαρίται καὶ μετάλλιοι ἀλυσίδες, ὧν ἡ θέα καὶ ὁ κρᾶτος διασκεδάζουσι τὸ παιδίον.

Ὁ Μισελὲ εἶχε δίκαιον εἰπῶν: Ἡ Λαπωνία μίαν μόνην ἔχει τέχνην, ἐν καλλιτέχνημα, τὸ λίκνον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ μέγιστον τῶν ὠρολογίων. — Μέχρι τοῦδε ἡ Εὐρώπη ἐκέκτητο τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὰ ὠρολόγια κατὰ τε τὸ μέγεθος, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν. Ἦδη ὁμως ἡ Ἀμερικὴ ἔλαβε τὰ πρωτεῖα ταῦτα, καθόσον ἐν τῷ Ruppinger Hall τῆς Νέας Ὑόρκης κατασκευάσθη ὠρολόγιον ὑπερτερῶν τὰ τοῦ κόσμου πάντα. Τὸ ὠρολόγιον τοῦτο—ἀληθὲς τέρας τοῦ εἶδους—κατεργασθὲν ὑπὸ τοῦ ὠρολογοποιῦ Μαρτέν, κατέχει χώρον 5 καὶ 0,50 μέτρων κυβικῶν,

ἔχει βάρος 700 χιλιογράμμων, καὶ περιλαμβάνει 265 τροχοῦς. Κινεῖται δὲ διὰ τῆς ἐνεργείας ἐκκρεμοῦς, κινουμένου ὑπὸ 12 βαρῶν, ὧν τὸ μὲν πρῶτον φθάνει τὴν μεγίστην αὐτοῦ κατάστασιν ἐκτὸς 8 ἡμερῶν, τὸ δὲ τελευταῖον ἢ δωδέκατον ἐντὸς 2000 ἐτῶν. Δεικνύει τὰ δευτερόλεπτα, τὰ πρῶτα λεπτά, τὰς ἡμέρας, τὰς ἐβδομάδας, τοὺς μῆνας, τὰ ἔτη καὶ ἰδιαιτέρως τὰ δέκατα. Κινεῖ 128 ἀλληγορικὰς μορφὰς 50 ἑκατοστομέτρων ὕψους, παριστανούσας τὰς 4 ἡλικίας τῆς ζωῆς, τοὺς 12 Ἀποστόλους, τὸν Χριστὸν εὐλογοῦντα τοὺς μαθητὰς του, ἕνα κωδωνοκρούστην, 7 ἔθνικοὺς θεοὺς, τὰς 4 ἐποχάς, τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ κτλ. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης καὶ ἡ κίνησις τῆς γῆς καὶ τῶν ἀστέρων δείκνυται ἐν αὐτῷ διὰ περιστροφῶν σφαιρῶν παριστανουσῶν αὐτὰς ἀκριβῶς. Εἰς ἀλέκτωρ ἀνὰ πᾶσαν θῆν ὄραν ἐξερχόμενος ἀπὸ τινος γωνίας τοῦ ὠρολογίου ψάλλει μετὰ φωνῆς σχεδὸν φυσικῆς· τετράκις δὲ τῆς ἡμέρας μέγιστον μουσικὸν ὄργανον αὐτόματον σημαίνει 12 τεμάχια ἐκλεκτῆς μουσικῆς, καὶ διατηρεῖται τὸ χῶρδισμα τοῦ ὠρολογίου τούτου ἐπὶ 10,000 ἔτη.

Ὁ Ἰταλὸς μηχανικὸς Μαλπρινιάνο ἐξεπόνθησε σχέδιον περὶ ἐνώπιον τῆς Ρώμης μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ διώρυχος πλάτους μὲν 80 μέτρων, βάθους δὲ μέτρων 10. Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὸ σχέδιον τοῦτο ὡς ἐκτελέσιμον.

Ἡ πόλις Βούδα—Πέστη κατασκευάζει μεγαλοπρεπεστάτην ἐορτὴν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀνακτίσεως τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς, ἧτις ἀπὸ τοῦ 1526 μέχρι τοῦ 1686 κατεῖχτο ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ ἐορτὴ τελεσθῆσεται τῇ 20ῃ Σεπτεμβρίου. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ προσκαλέσῃ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ φιλοξενήσῃ πάντας τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ὑπῆρτον ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Καρόλου τῆς Αὐβριγγίας, τοῦ καταπολεμησαντος τότε τοὺς Τούρκους.

Γερμανικαὶ ἐφημερίδες γράφουσι μετὰ πολλῆς σοβαρότητος, ὅτι εἰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἡ Νυρεμβέργη θὰ ἐκλέξῃ διὰ παμπληθῆς σχεδὸν βουλευτὰς φίλους τῆς κυβερνήσεως. Ὁ λόγος δὲ δι' ἃν ἡ κυβέρνησις προσεκτήσατο αἰφνης τηλικαύτην δημοτικότητα ἐν τῇ πόλει ἐκαίνη εἶναι ὁ ἐπόμενος. Ἐπ' ἐσχάτων ὁ Βίσμαρκ ταξιδεύων παρέμεινεν ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τῆς Νυρεμβέργης· παρήγγειλε δὲ νὰ τῷ φέρωσι ζῦθον καὶ ἐνώπιον τοῦ συνηγμένου πλήθους τῶν περιέργων ἔπιεν ἀπνευστί ἐν μέγῃ ποτήριον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἄλλο. Οἱ Νυρεμβέργιοι συνεκινήθησαν εἰς ἄκρον διὰ τὴν ἀπνευστήσαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως ἔξοχον τιμὴν εἰς τὸν ἐγγύριον ζῦθον καὶ τὴν πανηγυρικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ποιότητος αὐτοῦ ὡς ἀρίστης, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Βίσμαρκ μετ' ἐνθουσιασμοῦ φέρεται ἀνὰ τὰ στόματα πάντων τῶν κατοίκων ἀπὸ τοῦ γεγονότος ἐκείνου.

Τὰ πλείστα ἐκ τῶν δεινῶν ἄντων ὑφίσταται ὁ ἄνθρωπος προσέρχονται πάλιν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ δυστύχημα τῆς εὐτυχίας εἶνε ὁ κόρος, καὶ τὸ εὐτύχημα τῆς δυστυχίας εἶνε ἡ ἐλπίς.